

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitlatter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, november 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A tőke kötelességei.**
Irtá: Sármezey Endre.
- Komédia a t. Házban.**
- Jön a király.**
- Választás a megyegyűlésen.**
- Nagy Sándor interpellációja.**
- Egy öreg házaspár tragédiája.**
- A város parlamentjéből.**
- Húsz évig a színpadon.**
- Achim András pörei.**
- Novemberi közgyűlés.**
- Csak pedánsul!**
- Tárcsa: A jegesmedve.** Irtá: Szini Gyula.
- Osarnok: Chamonixból a Mont-Blancra.**
Irtá: Dr. Heppes Béla.

A tőke kötelességei.

Irtá: Sármezey Endre.

Arad, november 14

Szomszédos városaink tudatára ébredtek annak, hogy fejlődésük alapját az biztosítja, ha minél szélesebb érdekkört képesek maguknak lekötni.

Ezek már a cselekvés terére léptek. Tényekkel szemben pedig sem az A. cs. e. v. hatalmas támasza, sem a mi lelkesedésünk nem képes Aradváros nagy érdekeit megvédelmezni és a jövőben biztosítani. Ha egyszer körülöttünk Temesvár, Makó, Hódmezővásárhely, Orsova, B. Csaba és Gyula megépítette és lekötötte az érdekkörébe vonatkozó vidékeket, akkor már késő lesz gondoskodni, mert még nagy áldozatok árán sem leszünk képesek

saját erőnkől érdekkörünket bővíteni. Pedig bizony nagyon szerény kör marad nekünk, ha minden szomszédunk egy-egy jó darabot elvon tőlünk. Ma még a bevonandó vidék is támogatja törekvéseinket, még ha kiépülnek a szomszéd csatlakozások, erre többé gondolnunk sem lehet.

Tegyük félre a kicsinyeskedést és hamisan alkalmazottjelszavakat, melyek igen kényelmesek és hasznosak lehetnek egyesekre, de nem szolgálják a közérdeket. Pl. igen szépen hangzik az a közszájon forgó mondás, hogy „az egyesek érdeke képezi a közérdeket.” Ez igaz, de csak abban az értelemben igaz és helyes, ha városatyáink tényleg a közérdek szempontjából itélik meg az egyes kérdéseket és tényleg magasabb szempontból bírálják el azokat. Ez azonban sajnos sok esetben nem így van és igen gyakran azt látjuk, hogy egyesek szüklátkörü véleménye vagy érdeke dönti el a közérdekű kérdéseket, az ezerek érdeke az igazi közérdek ellen.

Szerény véleményem szerint az előző cikkeimben jelzett vasuti hálózat létesítésének kérdése olyan általános és fontos közérdek, amely úgy a legkisebb munkás ember, mint a kisiparos, kiskereskedő, nagyiparos, nagykereskedő, pénzügyeztetek és a háztulajdonosok szempontjából egyaránt fontos.

Mindenki kiszámíthatja magának, hogy ha pl. egy fél millió ember bejön Aradra, vesz, vagy elad valamit, hogy mennyi közvetlen vagy közvetett hasznot nyújt.

Ezt nem kell bővebben fejtegetni. Nem kell attól sem félni, hogy ezen vasutak létesítése által a város jövedelme a köveztvám címén kevesebb lesz, mint ma. Biztosíthatok bárkit, hogy a hegyaljai vasut megnyitása után minden pénteken ugyanannyi glogováci és csicséri kocsis lesz az aradi piacon, mint eddig volt.

Az a gazda, aki egynehány zsák gabonával bejön a piacra, az ezután is itt lesz kocsijával. Nem is ezekért épül a vasut, nem ezek fogják az utasok zömét képezni, hanem azok, akik ma évente csak 3-4-szer jönnek be a városba kocsin vagy gyalog, míg vasut esetén évente 10-12-szer fognak ide bejönni; továbbá azok, akik a távolság miatt Lippára, Pankotára stb. jártak be, ezután pedig Aradra fognak bejárni.

A kisiparosok, kiskereskedők és a legszegényebb embereknek, az ezereknek, kellenek ezek az életerek, ezeknek az érdeke képezi a közérdeket és ezzel kell foglalkoznunk. Adjunk néhány száz jó iparos családnak biztos állást és jövedelmet; támogassuk a kisipart és a kereskedelmet avval, hogy egy nagy vidék fogyasztóit behozzuk, nyujtsunk módot a vidéknek arra, hogy a város piacára való termeléssel kissé megtollasodva, fogyasztó-képesek legyenek, szóval növeljük a vidék termelő és fogyasztó képességét. Létesítsünk egészséges iparvállalatokat. Adjunk módot a város egészségtelen lakásaiban szorongó munkás népnek, hogy a környéken tele-

A jegesmedve.

Irtá: Szini Gyula.

Sokáig kellett keresni az öreg korhelyt, a míg megtalálták. Egy külvárosi zugkávéházban, ahol kupeczek mulatnak, a tizenkettedik pohárka szilvóriumnál tartott és épen azon tűnődött, hogyan ugrathatná át a babonás tizenháromas számot. Egyszerre egy kopasz, de fiatal ember állt meg előtte, mélyen meghajolt és halkan beszélni kezdett. Az öreg türelmetlenül intett a kezével, hogy nem hallja. A fiatal ember felemelte a hangját és harsányan kiáltotta:

— Szíveskedjék hazafáradni. Fontos ügyről van szó.

Az öreg feltápáskodott, amire két ur gyorsan karon fogta és tiszteletteljesen bár, de erőlyesen kitaszolták a kávéházból, beemelték egy egyfogó kocsiba, amely odakünn már várakozott rájuk és elhajtottak.

A gázlámpák éppúgy világítottak, mint máskor, az emberek ép oly egykedvűen járkáltak, mint egyébkor, pedig a kocsiban a század egyik legnagyobb lírikusát vitték. Összesen tizenkét verset írt, a tizenharmadikkal mintegy harminc év óta volt adása a halhatatlanságnak. A kiadóknak minden különösebb ünnepléskor heteken át üldözték, hajszolták, hogy írja meg végre azt a híres tizenharmadik verset. A legravaszabb hazugságok, körmönfont csalafin-

taságok révén mindig kiszabadult a karmak közül. Eleinte még pénzt is szedett fel tőlv, de azok lassankint kiismerték és többé egy garast sem hiteltek neki.

Az öreget a kocsis rázása kissé magához térítette. Haragos, rosszkedvű lett, mert azt hitte, hogy gaz armány készül ellene és akár személyes szabadsága megsértésével is, de ki akarják belőle ciholni a tizenharmadik verset. Amikor felérték a költő lakásába, a kopasz ur végre megmagyarázta, hogy miért rabolták el a kávéházból.

— Uraságnak, — mondta, illetve kiabálta — most adják ki újra a vers-it diszkidában, amelynek minden egyes példánya háromszáz koronába fog kerülni. Selyemre fogják nyomni a verseket, amelyeket legelőbb művészeink illusztráltak. A versek előtt ki akarjuk adni uraságnak arcképét, amint írásztala előtt ül és „a halott kezét” írja.

Nagyon mulatságos ember volt ez a fotográfus, aki így beszélt, úgy hogy a költő sem tudott megugragudni rá.

— Hát hova ülünk? — kérdezte kissé gunyos mosolygással és lecsavarta a kis petróleumlámpását, amely éktelenül füstölni kezdett.

A fotográfus szájalommal, sőt egy kis megvetéssel nézett végig a szobán, a fejét rázta és így szólt:

— Ez a helyiség nem alkalmas a fotográfásra. A közönség nevetne, ha a pompás és

drágaköves diszmi előtt egy ilyen hónapos lyukban ülne a híres költő.

A nagy lírikus kissé megsértődött

— Uram, nappal ez a szoba nagyon csinos. Szabadon beléje süthet a Ferencváros napja. Harminc esztendő óta ebben a szobában lakom és nekem becsesebb, mint a gazdagok porfir-palotája.

Az a fiatal újságíró, aki a harmadik volt ennél a beszélgetésnél, felütötte a fejét a „gazdagok porfir palotája” kifejezésre. Ez a irázis, amit szóta ki tudja hány ezer kis nyöszörgő poéta koptatott el, mint drágakő regyogott a költő hatodik versének, a „Gyémánt-álmok” negyedik strófájában. Szerette volna közbevetni, hogy az utókorra nézve sokkal érdekesebb volna, ha a költőt történeti hűségű környezetében örökítenék meg, de a fotográfus volt most az ur és így szólt:

— Eljőnnénk nappal is, de uraságnak tudvalevőleg este hat órakor szokott az ágyból felkelni.

— Igaz — gondolta magában az újságíró és eszébe jutott, hogy a nagy lírikus kritikussal ebből az életrajzi adatból messzemenő következtetéseket vontak, az egyik egyenesen „az éjszaka költőjének” nevezte őt és kimutatta, hogy még napsütéses verseiben is a hold világít.

A fotográfus kétségbeesve nézett körül. De egyszerre csak pattintott az ujjával, mint színek kitűnő ölete támadt, félig hangosan odasugta az újságírónak: „Kérem el ne eresz-

pedhessen meg és családja tevékenységét is értékesíthesse.

Ha ily értelemben szolgálja valaki a közérdeket, az elévülhetlen érdemeket szerző magának Aradváros fejlődése körül. Ha mindezt megteesszük, akkor nem kell félni attól, hogy a város legjobb munkásai Amerikába vándorolnak.

A jelzett terv keresztülvitele minden nagyobb megterhelés nélkül lehetséges. *Mondja ki a város, hogy minden keskeny-vágányu, gazdasági vasut létesítését, amely Aradváros területéről indul ki, vagy itt végződik, kilométerenként 5000 korona egy-nemlé részvényjegyzéssel támogat.*

Ezen az alapon az egész vasuti hálózat kiépítéséhez (Kovácsháza, Varjas, Újfalú) cirka 6—700 ezer koronát kellene Aradvárosának befektetni. Ez, 5 százalékos annuitásokkal számítva, 30—35 ezer korona évi terhet jelentene az esetben, ha, amí kizártnak tekinthető, a vasut nem jövedelmezne semmit.

Miután pedig már 1910-ben a város az Acsev-től jövedelmi adó címén évente cirka 100 ezer koronát fog kapni, fenti 30—35000 korona a legkedvezőtlenebb esetben is minden megterhelés nélkül bő fedezetet nyer. Ha aztán a kisvasut is hoz jövedelmet, akkor a város az adómentesség lejártával a részvény kamatai kivül még évi 30—35 ezer koronás adójövedelemhez jut. Szerény véleményem szerint ez sokkal jobb és ugy közgazdasági, mint szociális, főleg pedig magyar nemzeti szempontból sokkal termékenyebb befektetés lesz, mint a kaszárnyákba fektetett milliók. Ha Arad városa saját jól felfogott érdekében a jelzett nyomon halad, ugy egy nagy és biztos lépést tett fejlődésének biztosítására, akkor aztán a helybeli tőkén a sor, hogy rejtekeiből előbujva, hivatását teljesítse.

Ennél a kérdésnél egy kissé meg kell állanunk. Véleményem szerint társadalmunk egyik fő betegsége az, hogy a kisebb és nagyobb tőkék nem teljesítik hivatásukat, hogy tőketulajdonosaink csak a tőke előnyeit élvezik és elfelejtik, hogy a

társadalommal szembeni kötelezettségeik is vannak. Hangzatos és hamisan alkalmazott jelszavakkal van teli a levegő, de ha cselekvésre kerül a sor, mindenki félre áll és csak a felvetett eszmék lelkes híveinek vergődéséig jut az ügy. Távol áll tőlem azt kívánni, vagy azt gondolni, hogy az aradi pénzintézetekben fekvő 75 millió tőke felét, vagy csak egy tetemes részét is felmondjuk és befektessük valami gyümölcsöző vállalatba. Ma még nem tartunk ott. De azt már egy ilyen hatalmas tőkétől megvárhatná és megvárhatja Aradváros érdeke, hogy pl. a betétek 10 %-a arra legyen fordítva, hogy a város és vidék munkás polgárainak módot nyújtson a kenyérkeresetre.

Mi mindent lehetne létesíteni pl. a betéttőke 10 %-ával, hét-nyolc millió koronával? Hány munkás embernek tudnánk foglalatosságot adni, hány embert és hány családot tartanánk vissza attól, hogy kényszerűségből kivándoroljon! Hány virágzó és jól gyümölcsöző vállalatba lehetne életet önteni!

Minduntalan azt az ellenvetést halljuk, hogy erre, vagy arra nincsenek megfelelő szakemberek és szakmunkásaink. Ha pedig külföldre megyünk, azt látjuk, hogy a külföldi ipartelepök és nagy vállalatoknál előkelő állásokat hazánk fiai töltik be.

Kérdem, kell-e ennek így lenni? Kell-e a tőkének 4—4½% kamat mellett a takarékpénztárakban meghuzódni akkor, amikor az élelmes külföldi tőke szemünk látára jól jövedelmező vállalatokat létesít és nálunk helyezkedik el.

Kissé messze tőlünk, Berlinben hangzott el nem régen egy előkelő államférfiú ajkáról egy igen fontos kijelentés, amit érdemesnek tartok ide jegyezni, mert nekünk sokkal több okunk van azt megszigyelni, mint a német mérnököknek, akikhez intézve volt:

— Elégge meg nem becsülhető az a tevékenység, melyet a műszaki kar a szociális érdekekért folytat és az az eredmény, amelyet e téren elér. Nincsen tudományos működés, mely annyira kapcsol-

latban volna a tömeg szociális életével és amely olyan mértékben tudná azok érdekeit előre vinni, mint a műszaki.

Figyelmeztetés ez arra, hogy adjunk teret a productiv elemeknek, állítsunk tőkét a productiv tevékenység szolgálatába. A városnak kell jó példával előljárni és a takarékpénztárakban felhalmozott tőkének kell a közérdeket ilyen irányban szolgálni. Nem áldozatról van itt szó, hanem munkáról és jól gyümölcsöző befektetésekről. Nem azt mondom, hogy az általam említett vállalatot támogassuk, csak az irányt kívánom megjelölni.

Álljon elő mindenki tudásával és önzetlen lelkesedéssel vegyen kézbe egy-egy kérdést. Vitassuk meg tárgyilagosan a közérdek szempontjából az egyes kérdéseket, biztosan eredményre fog járni működésünk.

Nem is kell messze mennünk, hogy megfelelő példákat találjunk. Vegyük pl. Temesvárt, mely város 59,000 lakosával cirka olyan nagy, mint Arad (56260 lakos) Temesvár villanyos vasutja ma 102 km., 1905-ben 3.663,000 utasa volt, azaz minden lélekre esik évente 69 utazás. Evvel szemben a mi lóvasutunk hossza 120 km. és volt 1905-ben 523,000 utas, azaz minden lélekre esik évente 9 utazás. Tehát 69:9, vagyis Temesváron több mint hétszer annyi közúti utas van, mint nálunk! Lehet-e kételkedni abban, hogy egy jól szervezett közúti forgalmi eszköz mai lóvasutunk mellett is prosperálhat? Hiszen ha csak fele annyi utazást veszünk számításba, mint Temesváron van, azaz 69 utazás helyett minden lélekre csak 34 utazást, már akkor is a lóvasutra és az új vállalatra évenként egy-egy millió utas esik. Tehát mindkettő fényesen megélhet. Miért ne lehetne itt nálunk legalább félmillió utas, mint Temesváron. Biztosíthatok mindenkit, hogy ha kiépítjük a fent jelzett kisvasuti hálózatot és létesítünk egy modern közúti járművet, akkor nálunk is lehet éppen ugy, mint Temesváron, lakosonként 69—70 utas, azaz a mai 523 ezer utas helyett 3—4 millió.

szé a világot sem és elrejtant. A költő és az újságíró egyedül maradtak. Sokáig hallgatagon nézték egymást, de az újságíró végre egyet közösrült a torkán és az öreg fülébe hangosan mondta:

— Egyik lelkes tanítványa vagyok a nagy-ságos urnak.

Az öreg szeme kerekre nyílt és rábámult az ifjura. Az serényen a zsebébe nyúlt és egy papirosot vett elő, hogy szó nélkül átadja a költőnek. Az öreg nem sokáig habozott, a lámpához vitte az ívet és elkezdte olvasni. Nagyön közel tartotta az orrához az írást, de szemüveg nélkül betűzte a sorokat. Elolvasta őket sokszor és egyre nagyobb lett a zavara, irult p'ru' és törülgette a az izzadt homlokát. Harminc év óta először esett meg vele, hogy elője állt egy ember és a szeme közé mondta: „én a tanítványa vagyok”. De viszont a vers irgalmatlanul rosez volt és hazugságot még jószívűségből sem tudott volna mondani. Az élet-től elzárkózott ember volt és nem ismerte azokat az udvarias formulákat, melyekkel az alkalmatlanokodókat lehet rázni. Hol az ifjura, hol a papirosra nézett.

Egyszerre csak felpattant az ajtó, amelynek mind a két szárnyát tágasra nyitották. Két munkás egy nagy, egyszínű árnyékolással festett „hátteret” cipelt be, amilyent fotográfusok használnak a févételéknél. Ez a háttér egy luxuriózus termel ábrázolt, amelybe góthikus íveken át esik a nappali fény. A munkások után maga a fotográfus lépkedett és nagy jeges-medve szőnyegét vitt a hátán. Mosolygott, jó-

kedű volt, szinte szerette volna megvizsgálni a saját vállát.

A „hátteret” úgy állította fel a szobában, hogy eltakarja vele a szegényes butorzatot. Egy ócska kis pamlagra ráborította a jegesmedve bőrét, aztán az öreghez fordult:

— Méltóztassék a szőnyegen lezser végigdőlni, könyvet a kezébe venni és gondolkodni.

Az öreg kölségbőve nézte a jegesmedvét és rápislogatott a fotográfusra:

— Hát muszáj ennek meglenni? — kérdezte bátortalanul.

Elgondolkodott hosszan és azzal az ékes-szólással, amely öreg embereket hosszú hallgatás után egyszerre meglep, így szólt a fotográfushoz:

— Alapjába véve önnek van igazsága. Mi köze az embernek ahhoz, hogyan élünk, milyen nyomorúságban nőttünk fel, milyen cellában tengetjük napjainkat? Mi köze hozzá, hogy élünk? Amit irtam, külön élt tőlem. Sohasem mondtam és sohasem fogom mondani, hogy könyörüljenek meg ezen a kétlábú tolatlan állaton, akinek valaha szárnyai voltak étherek és magasságok számára. Ami bennem szép és fonkolt volt, felszállt belőlem, mint minden szép, léleges dolog a világon és talán tul fog engem élni. Ami visszamarad, az por és sálak, amely nem érdemel figyelmet és amelyet csak nekem van okom szeretni, senki másnak. Ez a festett tündérpalota, ez a levegővár itt a hata mögött és ez a jegesmedve, a mesék csodaállata, amelyen pihenek, az enyém volt valaha. És aki látni akar, lásson így, ebben a

csalóka világban, amely a költő világa. Az a szegény és csunya ember, aki voltam és vagyok, amíg élek, csakugyan nem érdemes rá, hogy a világ érdeklődjék iránta.

Még a fotográfus is meg volt hatva, az újságíró pedig ösztönszerűleg jegyzett egy majdan megirandó nekrológ számára.

A fényképész még a stereotíp „kérem, barátságosabb arcot” is elfelejtette, mert az, ahogy erős magnézium fénytől megvilágítva az öreg ember a jegesmedvére pihent és a saját szavától megittasulva az aethernek és magasságok irányába felé tekintett, a véletlen egy csodálatosan ihletett pose-a volt. A gép egyet kattant, a felvétel készen volt.

A magnézium fények lassanként kialudtak, újra a petróleumlámpa sárgállott az elsötétült szobában, ahol csak a fotográfus motoszkalása hal-latszott.

A jegesmedve nagy, fehér szőfoltja, mint valami mesebeli állat, felbősen szétterjedt és szinte a magasba emelte a költőt. Talán a tizenharmadik vers régóta vajadó formái voltak születőben. A muzeák haik szférikus lépésekkel hozták már az arany tollat... De egyszerre csak erős kezek ragadták meg a jegesmedvét, visszarántották a földre, mielőtt a magasságokba szállhatott volna és az öreg ember újra a piszkos cellában volt, a tizenharmadik vers pedig örökre elnemult.

A fotográfus intett és a munkások, mint valami lelőgő hullát cipelték ki a fehér medvét, a mesék csodaállatját, amelyet a valóság mindig agyonütött, amióta költők vannak a világon.

Ilyen fejlődése a forgalomnak nem maradhat eredmény nélkül a városra. Hány alkalmazott, hány iparos, hány munkás jut itt keresethez! Hány új üzletet teremt egy ilyen tömeg mozgalmá! Hány ezer korona fogyasztási és más adót jelent ez a városnak! Tessék ezt mind papírra tenni és szóljunk ilyen alapon a kérdéshez.

Maradjunk még egy kissé Temesvár mellett. Temesvár létesített rövidesen egy kalapgyárat 370 munkással, ennek ad évente 6000 kor. szubvenciót,

egy cipőgyárat 900 munkással, ennek ad évente 6000 kor. szubvenciót,

egy textilgyárat 200 munkással, ennek ad 10 évig kedvezményes villamos erőt,

egy gyapju fonógyárat 170 munkással, ennek ad 10 évig kedvezményes villamos erőt.

A két utóbbi gyár kedvezménye évente 4 4000 koronára becsülhető, úgy, hogy a város adómentesség, kövezetdíjmentesség és ingyen telek mellett még évente 20 ezer korona szubvenciót ad a fenti 4 gyárnak.

Fenti 4 gyár létesítésével 1640 munkáscsaládot telepített le, akik egy sereg iparos és kereskedőt támogatnak és 1640 adófizető polgárt szerzett a városnak.

Nagyon valószínű, hogy az 1640 munkás, hivatalnok stb., ami a gyárak forgalmához tartozik, különféle adók címén a városnak busásan behozza a szubvenciót felül a nyújtott kedvezmények ellenértékét is, úgy, hogy semmi oka sincsen aggódni áldozatkészségének következményei felett, mert a 15 éves adómentesség elteltével, amikor már legalább 3 ezer munkás lesz a fenti gyárakban, amikor különféle címen már nem 20, hanem valószínűleg 40 ezer korona folyik be a város pénztárába, négy olyan hatalmas adóalap felett rendelkezik, amelyeknek adója egyenként számottevő összeget képvisel. Miért ne tudnánk mi is így eljárni? Meggyőződés, hogy egy millió helyi tőkével egy másik millió idegen tőkét is ide kötünk.

Hogyan kívánhatjuk ma az idegen tőkétől, hogy vállalatunk iránt bizalommal legyen, amikor a helyi tőke teljesen félrevonul. Mi csak tervezünk, de amikor tetterre kerül, állig begombolkózik úgy a város, mint a polgárság.

Magyarországon a legjobb talaj egy automobil-gyár létesítésére Arad. Itt van a csanádi vasut, összesen 52 drb. motorkocsijával, ami egy gyárnak cirka 100 ezer korona évi forgalmat biztosít, itt a vágoglyár, amely szintén egy nagy motorfogasztó lehet, tervezve vannak a motoromnibuszok. Milyen könnyen össze lehetne mindezt egyeztetni és a város támogatásával egy életrevaló, modern gyárat létesíteni. Már régen hallom az eszmét pengetni. Ki vette kézbe? Tettek-e még mást, mint várják a sült galambot? Tudtommal nem! Pedig ez egy egészséges, jó gondolat volt és egy kis jó akarattal megvalósítható volna.

Azt hiszem, van ilyen több is, csak szét kell nézni a világban.

Fogjunk tehát össze, tegye meg minden faktor a kötelességét és az eredmény nem maradhat el.

Komédia a t. Házban.

Ninesenek százan!

— Az Aradi Közlöny távirati ártásulása —

Arad, november 14.

Valóságos komédia folyik a dunaparti cífra palotában. A koalíció, nemzeti kormány nem tud munkát adni a koalíció és ellenzék-martes t. Háznak, amelynek ülésén különben soha sincsen két lucat honatyánál több. Nem is lehet oxosabbat a „nagy kabine.”, mint hogy ismét vakáclóra engedi ezt a díszes társaságot, amely már fél esztendeje egy garas éra haszn nélkül fecserli az időt és az ország milliót.

Justh Gyula is torkig van már a bosszúsággal a kiutazott Budapestről. Így ma Rakovszky István nyakába szakadt a munka, hogy összeharangozzon annyi képviselőt, amennyi meg lehet nyitni az ülést. Ez ma féltizeg egy óráig sikerült is neki és negyven unott arcu, álmos „törvényhozó” előtt megkezdődhetett a tanácskozás.

Az ülés különben nem ígér eseményt. A tegnap elfogadott javaslatokat szavazzák meg harmadik olvasásban. Csak az ülés végére ígér érdekességet Nagy Sándor dr. interpellációja a tarifa kedvezmények és a vagyonhiány ügyében.

Az előző előzések közül Kolozsmegye állira a legnevezetesebb: magyar katonai földrajzi intézetet kér. Kolozsmegye csakugyan a tetejénél akarta elkezdni építeni a házat!

(Montetődés.)

Keszits Antal óbudai képviselő szóla fel napirend előtt. A mértékhiitelesítéssel szülő javaslat tárgyalása ötletéből őt a sajtó a legszorosabban megtámadta. Kijelenté, hogy a támadások méltatlanul érintették, mert tegnap azért nem védhette meg a főváros érdekeit, mivel a pozsonyi Kossuth ünnepre Pozsonyba kellett utaznia. Ha előre tudta volna a szavazások azt az eredményét, mely tegnap meglepetés volt a Háznak is, akkor a főváros jogérintettségének védelmére még a tegnapi kegyeletes ünnepen való részvételénél is bizonyára előbbre helyezte volna. (Helyeslés.)

Elnök: Mivel napirend előtt való felszólalásnál határoza hozatalnak helye nincs, átterhetünk a napirendre.

(Vázsonyi bezeje.)

A Ház harmadszori olvasásban is végighallgatta a mértékekről, ezek használatairól és ellentétéről szóló törvényjavaslatot. Mielőtt azonban szavazásra kerülhetett volna a sor, Vázsonyi Vilmos állott szólásra: Kérem a Ház tagjainak megolvasását, mivel a törvényjavaslat ellen észrevételem van.

A kivátság kinos szenzációt keltett, de nem lehetett rajta segíteni, Vázsonyi zord arccal állt a helyén:

— Én minden ülésen jelen szoktam lenni. Tegnap nem voltam jelen a kigyót-békát kiállításán. Hát megpróbálok, csakugyan olyan nagy hibát követtem-e el?

Az elnök villámó tekintetét vetett a demokraták vezérére s kijelentette:

— Elrendelem a képviselő utak megszámlálását.

— Pillanat alatt jelentette már Ráth Endre jegyző:

— Nyolcvanötön vagyunk!

A Ház arcáról meglepetés tükröződött le: hát ennyien volnánk mégis? Az ördög sem gondolta volna. Mivel azonban a határozatképességhez a házszabályok szerint száz ember kell, valamivel mégis csak kevesebben voltak a kelleinél.

Az elnök csöngött:

— Minthogy így a Ház határozatképtelen-

sége konstatacióval, a házszabályok értelmében a tanácskozást fél érára felfüggesztem.

A képviselők nagy méltatlankodással gyerektek kifelé a teremből. Rakovszky István megnevelve Vázsonyihoz sietett:

— Ugye, egyenesen az én elnöklésem tiszteletére rendezted ezt az előadást? Meg akartod mutatni a Terézvárosban, hogy ma nem szeretjük egymást annyira, amint ezt híresztelik.

Vázsonyi azonban szigorú azcsal meredt reő. Ma nem ismer tréfát, hogy tegnap a Ház leszavazta a főváros mértékhiitelesítő hivatala fenntartását kérő indítványt. Rakovszky erre egy vészes kijelentést tett:

— Szeget szeggel. Az én elnökösködésem idején sem fogsz te többször büntetlenül közbeszólni!

Az eseten azonban mégsem lehetett segíteni. A jegyzők szaladtak a telefonhoz, a stábták nekiindultak a városnak, hogy előteremtsenek még legalább tizenöt képviselőt, hogy a négyszázötvenháromból együtt legyen száz és folytathassák az ülést.

(Vannak már százak.)

Tíz perc sem múlt el a félórából, amikor Rakovszky István megint elfoglalta az elnöki széket.

— Kívánja a Ház újból a képviselők megszámlálását? — kérdezte.

— Igen! — hallatszott minden felülről.

A jegyzők konstatacióval, hogy most már százhuszonkettően vannak jelen az ülésen. Erre, hozzászólás nélkül természetesen, harmadszori olvasásban is megszavazták a tegnap elfogadott törvényjavaslatokat.

Ezután Nagy Sándor dr. interpellációja következett, amelyről lapunk más helyén írunk.

Jön a király.

Udvari ünnepek a várban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 14.

Évek óta nem tartózkodott a király hosszabb ideig a magyar fővárosban, a hova azonban november végén, valószínűleg 21-én újra megérkezik. Zichy Aladár gróf, ő felsége személye körüli miniszter legutóbbi bécsi tartózkodása alatt ismételtén kérést intézett az uralkodóhoz, hogy látogassa meg Budapestet, a mi nagyon jó hatással volna a közhangulatra, amely most nagyon melegen érdekli a fejedelem iránt.

A budai királyi várakban már megkapák az utasítást arra, hogy a palotát rendbehozzák s már napok óta tart a takarítás nagy munkája. Egész nap nyitva tartják a sok-sok ablakot, amelyek hónapok óta zárva voltak.

A hírek szerint a király itt tartózkodása alkalmából fényes ünnepek lesznek a királyi várpalotában. Lesz udvari bál, József főherceg estélyt ad, sőt mint ezelőtt öt évvel, most is nagyszabású bál lesz Karátsony Jenő gróf budai palotájában.

A király az eddigi tervek szerint november 21-én, délben érkezik Budapestre Bécsből, ahonnan nemcsak az egész udvar kíséri el, de az osztrák fővárosban székelő külföldi politikai díszbonensek is „lerándulnak” Budára, hogy az itt tartandó ünnepeken résztvegyenek. A király forrásunk értesülése szerint, három héttel marad a magyar fővárosban, ahol tíz napon keresztül ad általános kihallgatást. Néhány napot Gödöllőn is szándékozik tölteni az uralkodó.

Hiteles forrásból érdekes ezek a hírek, amelyek a valóggal, az udvari programmal teljesen meggyeznek. Azonban nincs kizárás

4
 hogy a király budapesti látogatásából nem lesz semmi. Az egész dolog attól a feltételtől függ, vajjon a király egészséges lesz-e? Jelenleg a legjobb egészségnek örvend, de sohasem lehet tudni, hogy mikor tartják a felséges urat orvosai gyöngékedőnek. Talán éppen akkor, amikor le akar rándulni hű magyarjai körébe.

Választás a megyegyűlésen.

Négy új jegyzőség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Néhány sürgős természetű ügy letárgyalása végezt Aradvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt Károlyi Gyula gróf főispán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Amikor a közigazgatási bizottság öt tagjának megválasztásán kívül nem volt érdekes pontja a tárgysorozatnak, mégis közel kétszáz bizottsági tag vett részt a rendkívüli közgyűlésen, amely határozattá emelte az állandó választmány javaslatát és nem szolgált meglepetésekkel, mint a legutóbbi rendes közgyűlés.

A közigazgatási bizottságba való tagválasztás azzal az eredménnyel végződött, amelyet lapunk mai számában már jeleztünk. A bizottságból kilépő Bánhidy Antal bárót, Fábrián Lászlót és Zselénski Róbert grófot újból megválasztották, az elhunyt Králszky Gyula és Tokácsy Sándor dr. helyébe pedig új tagokul Heinrich Sándort és Verzár Mártont, a megyei közélet két régi kitűnőségét választották meg.

A közgyűlés lefolyásáról az alábbi részletes tudósítást adjuk:

Aradvármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlését ma délelőtt 10 órakor Károlyi Gyula gróf főispán nyitotta meg.

A főispán rövid megnyitó beszéde után a közgyűlés tudomásul vette a belügyminiszter leiratát a törvényhatósági alkalmazottak fizetésének az állami javadalmasítás terhére leendő folytatásos rendezése ügyében.

Az anyakönyvvezetésről szóló törvény módosítása kapcsán küldött belügyminiszteri leirat folytán a közgyűlés elhatározta, hogy Odvos és Gurba községekben önálló jegyzőségeket állít föl, továbbá Zmánákő és Zimándujfalva, valamint Fakert és Szentleányfalva községekben körjegyzőségeket alakít.

Goldis László orsz. képviselő hosszabb beszédben ellenezte az új jegyzőségek föállítását, mert ez jelentékenyen megterheli az amugyis szegény községeket. A közgyűlés azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közigazgatás és különösen az anyakönyvvezetés érdekében szükség van az új jegyzői hivatalok föállítására és ezért hozzájárult az állandó választmány javaslatához.

Ezután öt közigazgatási bizottsági tagválasztása következett, amelynek megajlására a főispán két szavazatszedő bizottságot küldött ki. A titkos szavazás eredménye az volt, hogy

Fábrián László	167
Heinrich Sándor	156
Bánhidy Antal báró	129
Verzár Márton	129
Zselénski Róbert gróf	109

szavazatot kaptak és így őket jelentette ki a főispán a közigazgatási bizottság megválasztott tagjainak.

Szavazatot kaptak még: Solymossy Lajos báró 48, Povászay Soma 29, Lázár Zárd dr. orsz. képviselő 23, továbbá Gyarmathi Ernő dr., Pop C. István dr. orsz. képviselő és mások.

A választás eredményének kihirdetése után Károlyi gróf berekesztette a közgyűlést.

Nagy Sándor interpellációja.

A tarifakedvezmények és a vagonhiány.

Kossuth Ferenc válasza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 14.

A képviselőház unalmas és érdektelen tárgyalásába ma ismét a nagylakiak temperamentumos képviselője: Nagy Sándor dr. hozott színt és élénkséget. Fontos közgazdasági kérdést vetett szőnyegre, amely minden gazdát, minden kereskedőt és vállalatot közelebről érdekel: meginterpellálta a kereskedelemügyi minisztert a „gabona szállítására nézve a hajózási verseny szempontjából érvényesített vasuti díjkedvezmények megszüntetése tárgyában.”

A Ház minden oldalán élénk figyelemmel hallgatták Nagy Sándor beszédét, amely a fontos kérdésben való teljes tájékozottságról és alapos közgazdasági tudásáról tett tanúságot. Felemlítette azt a hirt, hogy a kereskedelmi kormány meg akarja vonni a gabonaszállításra adott tarifakedvezményeket, ez pedig nagy csapás volna az idei bőséges termésre, melynek értékesítését már eddig is gátolta a vagonhiány. Ha még ez a baj is hozzájön, akkor bizony nem nagy hasznát látja az ország isten áldásának. Kéri a minisztert, hogy tájékoztassa ezekről a kérdésekről az érdekeltséget.

A szép beszédhez sokan gratuláltak Nagy Sándornak, aki a közgazdasági és szociális kérdések iránt való érzékét már a múlt héten is elárulta, mikor az iparfejlesztési törvény kapcsán a munkabérek és a közszállítások törvényhozási szabályozását sürgette.

Mint akkor, most is azonnal reflektált beszédére Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter. Kossuth válaszában úgy a tarifakedvezmények, valamint a vagonhiány sürgős megszüntetése dolgában megnyugtató kijelentéseket tett, melyeket az interpelláló Nagy Sándorral együtt a Ház is tudomásul vett.

A képviselőház ülésének erről a részéről a következő távirati tudósításunk számol be:

Nagy Sándor beszéde.

A mértékhiatalosításról szóló törvény harmadszori olvasása után Rakovszky István alelnök jelent, hogy a Ház átter az interpellációkra.

Nagy Sándor: T. ház! Az igen t. kereskedelemügyi miniszter urhoz vagyok bátor interpellációt intézni és tájékoztatást kérni olyan kérdésben, amely rendkívül nagy hordarróval érinti úgy a közgazdaságunkat, mint a gabonakereskedelmünknek érdekelt és a mely kérdésben, t. Ház, teljesen azonos az agrárius érdek a gabona kereskedelem érdekeivel. Ertem a magyar államvasutak által a hajózási verseny szempontjából érvényesített tarifális kedvezményeknek szabályozott megszüntetését.

Köztudomású dolog, hogy a m. kir. vasutak a hajózható folyó mentén lévő, vagy azokhoz közel fekvő állomásokról tarifális kedvezményeket, évad díjkedvezményeket érvényesítenek, oly célból, hogy lehetővé tessenék a hajózási vállalatokkal, a vízszállítással való konkurencia. Régebbi időben bizonyos minimális mennyiség elszállításának előfeltételéhez volt ez kötve, öt esztendő óta azonban feltétlenül van érvényesítve a m. kir. államvasutak által ez a tarifális kedvezmény. Az idén mégis 1906. január havában, jölehet állandó gyakorlattá vált az államvasutaknak, hogy egy esztendőre publikálta eze-

ket a tarifális kedvezményeket, ez a publikálás csak november hó 30-ig történt meg. Annak idején ez nem adott aggodalomra okot, de most igenis aggodalmat kelt, úgy a gazdák, mint a kereskedők körében az a bizonytalanság, amely az utóbbi időben e tekintetben felmerült. Az utóbbi időben ugyanis mind autentikusabban és autentikusabban merül fel azon aggodalom, hogy a m. kir. államvasutak tisztán finánciális szempontból megszüntetik ezt a kedvezményt. Leszek bátor kimutatni, hogy ezzel finánciálisan sem jön ki jobban a vasut. Mind erősebbé válik gazdáink, termelőink és kereskedőink körében az aggodalom a tekintetben, hogy a m. kir. államvasutak november hó 30-án túl meg akarják szüntetni ezen évadon kedvezményeket, illetve fel akarják azt függeszteni 1907. március 1-ig, vagyis addig, amíg a hajózás, a vízszállítás ismét lehetővé válik. Hogy ez a szándéka a m. kir. államvasutaknak, arra nagy általánosságban következtetni lehetett a kereskedelmi miniszter urnak a pénzügyi bizottságban tett azon kijelentéséből, hogy a tarifális kedvezményeket megakarja szorítani. Ez természetesen nagyon helyes vasuti politika, mert a tarifális kedvezmények sokszor privát érdekeket szolgálnak. De a mikor ily nagy közgazdasági érdekek forognak fenn, aligha helyes tisztán finánciális szempontból megszorítani a tarifális kedvezményeket. És még ha kétely forgott volna fenn arra nézve, hogy akarja-e a m. kir. államvasutak megszüntetni a kedvezményeket, egészen megszünteti a kételyt a Vasuti és Közlekedési Közlöny legutóbbi 135. száma, a melyben „Az 1906/7. évi évadkedvezmények” cím alatt egy cikk jelent meg, a mely kvázi autentikusan és felelősen tudatja azt, hogy tényleg a magyar királyi államvasutak egész 1907. március elsejéig, vagyis addig, amíg a hajózás, a vízszállítás lehetővé válik, ezeket a tarifális kedvezményeket meg akarja szüntetni.

Hogy milyen végtelenül káros ez a bizonytalanság a mezőgazdaságra és a kereskedelemre, azt hiszem, ezt alig szükséges ecsetelni. Mert nagyon természetes, hogy végtelen nagy bizonyosságot és deplisszóló: idéz elő az ilyen bizonytalanság. Hiszen a gazda a maga terményeinek értékesítésénél és a kereskedő a termények bevásárlásánál kalkulációjában nagyon előkelő helyet kell, hogy biztosítson a tarifa tételnek. Annál előkelőbb helyet kell pedig biztosítani ennek a tételnek, mert bátor vagyok reá mutatni t. Ház, hogy oly óriási különbség van a rendes díjtételek közt a magyar államvasutaknál és a hajózási verseny szempontjából érvényesített kivételes, vagyis kedvezményes díjtételeknél, hogy ez valóban olyan árunál, mint a milyen a gabona, a hol egy két fillér is már óriási árfolyamtuációt idéz elő, rendkívül nagy jelentőséggel bír. Így pl. t. Ház, ha megnézzük az államvasutak tarifáját, azt látjuk, hogy Pancsováról Budapestre a rendes díjtétele 23 fillér, a kedvezményes díjtétele november 30-ig 120 fillér, a differencia tehát 97 fillér; Nagybecskerekéről a rendes díjtétele 187 fillér, a kedvezményes 150 fillér, tehát 37 fillér a differencia; Ujvidékről a rendes díjtétele 141 fillér, a kedvezményes 84 fillér, a differencia tehát 57 fillér. Vagyis t. Ház elhíheti mindenki, hogy a mikor a kalkulációban ilyen óriási differencia áll be, akkor lehetetlenség, hogy a gabonaforgalom, a gabonakereskedelem meg ne bántassék, lehetetlenség az, hogy óriási csalódás ne álljon be a gazdáknak szemítésába, úgy, hogy végeredményben odajutunk, hogy az a bőséges termés, amelylyel az Isten megáldotta Magyarországot, nem válik értékesíthetővé, miután egyfelől szemben állunk a vagonhiánnyal, amely a kellő szállítást lehetetlenné teszi, de másfelől szemben állunk azzal, hogy amikor a vagonhiány ugyanis mégcsökkenettette már a vasutak szállítási képességét, éppen akkor foglalkoznak — Ausztriából mondják ezt a vádat, én nem is állítom ezt, — a magyar államvasutak azzal az eszmével, hogy a tarifális kedvezményeket megszüntessék.

Nem érthetőek egyet az államvasutak azon érvelésével, amely ebben a felelősen cikkben megnyilvánul, hogy t. i. a tarifális kedvezmények megszüntetése finánciális előnyeket biztosítana, mert hiszen a vízi tarifa sokkal olcsóbb. Csak egy-két példát idézek. Adáról a hajózási díjtétele tavasszal 58 fillér, a rendes vasuti díjtétele 155 fillér; Nagy Becskerekéről a hajózási

díjtétel szintén 56 fillér, a rándes vasúti díjtétel 187 fillér.

Szóval t. Ház, oly óriási a különbség, hogy csalódnak az államvasutak a számításukban, ha azt hiszik, hogy finánciálter így jobban jönnek ki. Mert a hajózási folyók mentén, vagy azokhoz közel fekvő állomásoknál márciusban, amikor a hajózási időny megnyílik, bizony senki sem fog vasuton, hanem vízen, illetve hajókon szállítani. Hajókon fognak szállítani annál is inkább, mert hiszen a kereskedők nagyon jól tudják azt, hogy sokkal előnyösebb a vízi szállítás. A viziszállításhoz a terményeknek a hajóba való berakásához nem kell zsák. Nyílt helyen van a gabona, a termény és jobban ellenőrizhető a gabonájának minősége. Szóval, t. Ház, kétségtelen, hogy finánciálter sem nyernék ezzel a vasutak.

Bátorodom a kereskedelmi miniszter urnak figyelmeztetést felhívni különösen arra az óriási bajra, amely a tengeri szállításra nézve elő fog állani s a melyet a *Neue Freue Pressen* s a hó 11-én megjelent száma már bírúls ad publikumának, az osztrák fogyasztó közönségnek. A tengeri elszállítására nézve hatványozottan áll elő az árdepresszió azért, mert jól tudjuk, hogy a tengertermelő vidékek éppen azok, a melyek leginkább élvezték a tarifális kedvezményeket. Hiszen tudjuk, hogy Magyarország legelőnyösebb tengertermelő vidéke a Bácska, Bánság és Szerémség; a Bácska és Bánság, amely a fiumei, boszniai és istriai viszonylatokat látja el. Már most, ha éppen ott megvonatnának a tarifális kedvezmények, kétségtelen, hogy a tengeri elszállítás válik lehetetlenné, de tulajdonképpen óriási károsodást szenved éppen a kisgazda, a kistermelő, mert tökéletesen léven, pénzühiányban szenvedvén, kénytelen lesz mégis elszállítani a tengerre, persze a tengeri ára óriási mérvben fog leszállni, mert az elszállítási tétel, a tarifátétel sokkal magasabb lesz, minthogy a tarifális kedvezmények megvonatnak.

Arra hívom még fel a t. miniszter ur figyelmét, hogy sújtja meg a tarifális kedvezmények megvonása éppen a vicinális vasutak mentén lévő állomásokat, illetőleg az ott levő termelő vidékeket, mert míg a fővonalakon a csomóponti díjtételek költségek által vannak bizonyos időre megállapítva s az Ausztriába való export tekintetében szok megváltoztatva nem lesznek, addig éppen a vicinális vasutak termelő közönsége tekintetében lesz az export elhanyagolva és mérhetetlen kár okoztatik, úgy mezőgazdaságunknak, mint kereskedelmünknek.

Mindenesetre az a tiszteletteljes kérés van a miniszter urhoz, hogy méltóztassék — akármit szándékozik is a tarifális kedvezmények tekintetében tenni — az érdekeltséget erre nézve tájékoztatni. Megjegyzem, hogy nem én állítom, hogy a vagonbiány miatt a vasutak szállítóképessége csökken, hanem igenis Ausztriából halljuk azt, sőt olvastam, hogy az azal gyanúsítják az államvasutakat, — magam hangsúlyozom, hogy *gyanusítás*, — hogy csak azért csinálják ezt a díjzabályváltoztatást, hogy az államvasutak szállítóképességének csökkenését leplezzék. Ez az erkölcsi, hogy úgy mondjam, nemzeti motívum is ok arra, hogy a vasutak fontolják meg, vajjon praktikus, közgazdaságilag helyes do'og-e a tarifális kedvezmények megszüntetése? Mindezeknél fogva bátor vagyok a t. kereskedelmi miniszter urhoz a következő interpellációt intézni:

1. Igaz-e, hogy a Máv. vonalain a hajózási verseny szempontjából érvényesített gabonára nézve fennálló és ezen év november 30-án lejáró díjkezdvezmények ezen határidőn túl megszüntetnek?

2. Ha igen, a rándes díjtételek meddig tartó érvénynyel lépnek életbe?

3. Hajlandó-e a t. miniszter ur rándes díjtételek életbeléptetéséig bizonyos átmeneti időt engedélyezni és erre nézve sürgősen tájékoztatást nyújtani?

Kossuth Ferenc válasza.

Kossuth Ferenc kereskedelmügyi miniszter: Minthogy Magyarország közgazdasági érdeke, hogy olcsó közlekedési eszközök legyenek, ez a kormány mindent elkövet arra, hogy a víziutakat teremtsen s így igyekszik el-

törülni az ugynevezett vízi verseny-tarifákat. Nevetséges volna, ha az állam csatornákat építené s ugyanakkor az állam vasutja versenyezne az állam csatornáival. Az interpellációra kijelenti, hogy nem időszerű, mert a kormány ebben a kérdésben még semmi javaslatot nem tett, amit pedig a hivatalok csinálnak, az nem tartozik még a nyilvánosság elé. Ami a vagonbiányt illeti, miniszterségének első napjain intézkedett, hogy a megtörtént nagy hibák igazoltassanak. A múlt kormány 2000 vaggont adott kölcsön Olaszországnak...

Felkiáltások: Elég disznóság!

Kossuth Ferenc: ... ezeket a legrovidebb időre felemondtam, azonnal rendeltem új vagonokat, úgy hogy a jövő év elején már 4600 al több vagon lesz forgalomban. A kormány mindent megtesz, hogy a vagonbiányt megszüntesse.

Nagy Sándor és a Ház a választ tudomásul veszik.

Elnök javasolja, hogy a Ház csütörtökön délelőtt 11 órakor tartson ülést, hogy a pénzügyi bizottság beletjeszthesse jelentését s ezt napire dre lehessen tűzni.

Az ülés ezzel véget ért.

Arad és a mormonok.

A közgyűlésen Műlek Lajos dr. a város szabályrendeleteit kritizálta. Azt mondja:

— Ott van a lakbér-szabályrendelet. Hát kérem, ilyen szabályrendeletnek legfőleg a mormonok között lehetne helye!

A mormonok tudvalevően annak az amerikai vallásfelekezetnek tagjai, akik a többnejűségnek híveik.

Azt sugja a szomszédjának egy városatyja:

Ejnye, — el kell már olvasnom azt a lakbér-szabályrendeletet... Pikkáns kérés lehet az!

Achim András pörei.

Kuria és esküdtszék.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 14.

Ismeretes, hogy Achim András békécsabai mandátumát a kuria megsemmisítette, sőt ítéletében Achim aktív és passzív választói jogát egy évi időtartamra felfüggesztette. Az ítélet indoklása kimondja, hogy Achim mandátumát azért kellett megsemmisíteni, mert a tárgyalás folyamán az ügy aktáiból bebizonyosodott, hogy Achim a választás előtt az egyik osztályt a másik ellen gyűlöletre izgatta, illetve hívei körében gyűlöletet szított a bírtokos osztály ellen. A bizonyítás anyagát leginkább azok a cikkek szolgáltatták, melyet az Achim által szerkesztett parasztpárti lapban a *Paraszt Újságban* megjelentek.

Annak időjén a nagyváradai ügyész is inkriminálta e cikkeket és elrendelte a vizsgálatot Achim András ellen, ki még akkor országgyűlési képviselő volt. Miután mandátumát megsemmisítették, megszűnt Achim mentelmi joga és így semmi sem akadályozta azt, hogy ellene a vizsgálatot megindítsák. Számos bünvádi pör van ellene folyamatban a nagyváradai királyi törvényszék, mint sajtóbírósa előtt. Habár egyelőre valamennyi ügy még csak a vizsgálat stádiumában van, mégis vannak már érdekes részletei.

A sajtó ügyész a *Paraszt Újság* csaknem minden egyes számából inkriminált egy két közleményt és Achim minden egyes inkriminált cikknek szerzőségét és az ezzel járó büntetőjogi felelősséget magára vállalja.

A vizsgálóbírósnak azonban kételyei támadtak az iránt, vajjon tényleg Achim írta-e a kifogásolt cikkeket? Hosszas vizsgálat és kizárólagosságok után kiderült a közlemények egy részéről, hogy azoknak nem Achim a szerzőjük. Meg is szüntették az ezen ügyek miatt ellene folyamatban levő eljárást. Mindazáltal maradt még jó egynéhány közlemény, melyekért felelőnie kell Achimnak, mert ezekről kétségtelenül bebizonyosodott az ő szerzősége.

A hozandó ítélet kétségtelenül jogi pikantéria jellegével fog bírni. Valószínű ugyanis, hogy Achimot az esküdtek nem bűnösnek fogják nyilvánítani. Ekkor érdekes ellentét áll elő a kuria és az esküdtek ítélete között. A legfőbb bíróság ugyanis a mandátum megsemmisítésének indoklásában mintegy előre meghatározta a bekövetkező bünvádi eljárás ítéletét.

Jogász körökben nagy érdeklődéssel néznek az érdekes ügy tárgyalása elé

Csak pedánsul!

*

Részlet a képviselőház tegnapi üléséről:

Lázár P. l. előadó: ... a mostani szöveg is tele van csekélyebb sajtóhibákkal, nevezetesen a tizedes pont a helyett hogy fenn volna, lenn van alkalmazva és szorzonak vétethetik stb. Méltóztassék felhatalmazni arra, hogy ezen sajtóhibákat másodszer is kikorrigá hassam (Helyeslés)

Elnök: Nagyon kérem az előadó urat, hogy ha a nyomda nem úgy teljesíti kötelességét, amint kellene, akkor méltóztassanak erről az elnöknő: jelentést tenni és biztosítani a t. Házat és az előadó urat, hogyha ők nem bírnak a nyomdával, majd bírní fogok én. (Élénk derűtség és helyeslés.)

A Ház a felhatalmazást megadta.

Látniváló, hogy a képviselőház figyelmét az országának legkisebb dolga se kerül el. A Ház legközelebbi ülésén igen mulatságos jelenetek várhatók.

Ime:

Nagy György előadó: ... Továbbá megütközéssel konstataáltam, t. Ház, hogy a mértékhiányosról szóló törvényjavaslat kinyomatott példányai nincsenek dróttal befűzve, hanem egyszerű órnával, holott a nemzeti kormány óta állandóan kifejlesztett gyakorlat, hogy a javaslatot drótfűzéssel, vászonhátal és az enyvezés rideg mellőzésével köttessenek össze. Kérek felhatalmazást arra, hogy ez iránt haladéktalanul intézkedhessem.

Elnök: Azt a könyvkötőt tessék csak rám bízni. Ha nem úgy fűz, a hogy kellene, akkor őt fogjuk spárgára fűzni. (Élénk derűtség)

A Ház a felhatalmazást megadja.

Más:

Gál Sándor előadó: Bizonyos tendenciót kell abban látni, t. Ház, hogy a szabad házról szóló törvényjavaslat nem a szokott erős, középvastag papírra van nyomva, hanem egészen lágy, szinte kártyavékony papírosra. En az azt hiszem, senkise fogja kétségbe vonni, hogy a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslatok szöveg fűzetel semminő más hivatásra nincsenek predestinálva, minthogy azt a Ház tagjai tanulmány tárgyává tegyék. (Helyeslés) Főlősleges tehát ezt a javaslatot a rendesenl vékonyabb papírra nyomni s kérek a t. Házról felhatalmazást arra nézve, hogy ennek megváltoztatására intézkedjem. (Helyeslés.)

Elnök: Nagyon helyes; ha pedig a papírraktáros nem rezonirozna, kü'dje csak hozzám a t. előadó ur, majd galacsinban étetem meg vele a papírosát! (Élénk derűtség és helyeslés.)

A Ház a felhatalmazást megadja.

Végül:

Ballagi Aladár előadó: A külkereskedelmi statisztikáról szóló törvényjavaslat tárgyalás alkalmával azt kellett konstataálni, hogy a Ház egyes tagjai a törvényjavaslat bizonyos 'apjait a felső sarko-

kon behajtják, hogy úgy mondjuk a lapokon füleket csinálnak. Mintán az ily fülek a közszájon szavár füleknek is neveztetnek, én pedig ebben a képviselőház tagjainak tekintélyére nézve sértőt találok — kérem a t. Ház intézkedését, hogy a törvényjavaslat kinyomatott példányaiban az ily fülek, illetve beosztások mellőztessenek. (Helyeslés.)

Előzők: Ezt határozatilag kimondom S aii az ily füleket tovább is alkalmazza, az az immunitásra való tekintet nélkül fülön fog cibáztatni (Eléni de rütség és helyeslés)

Es így tovább . . . Csak pedánsul, t. Ház!

R

Egy öreg házaspár tragédiája.

Gyilkos és öngyilkos aggastyán.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14.

Egy hosszú és boldog családi élet ért ma véget megrázóan tragikus körülmények között a fővárosban. Egy 83 éves aggastyán ma reggel három revolverlövessel *lelőtte feleségét*, majd maga ellen fordította a fegyvert és *önmagát is agyonlőtte*. A véres családi drámáról fővárosi tudósítónk az alábbiakat sürgönyzi:

A budapesti Margit-köpart 53 számú ház első emeletén ma reggel borzalmas családi tragédia játszódott le, amely két ember halálával végződött. Az első emelet 7. számú lakásában lakik Taubingen Vilmos nyugdíjazott bankhivatalnok feleségével, született *Bedk Annával*. A férfi 83, az asszony 63 éves. Az öreg házaspár egy hosszú életet töltött el csöndes boldogságban, amelyet nem zavart meg semmi. Van egy fiuk, *Taubingen Géza* pézsgymintiszeri tikkár, aki szintén velük lakott állandóan a Margit-köpart-i lakásban.

Az utóbbi időben sokat szomorította a családot az öreg Taubinger betegsége. Az aggastyán asztmában szenvedett, amely nagy kiatokozott neki és övéi nagyon aggódtak, hogy ez a betegség egyszer katasztrófát fog előidézni. Taubingen azonban látszólag nagy lelki erővel tűrte a baját, ámbr néha mégis panaszkodott, hogy mennyt kell szenvednie. Legtöbbször azonban derűs kedvű volt és semmi-ből sem lehetett sejtetni, hogy sötét tervakat sző. Tegnap este is még vidáman kártyázott feleségével, azután pedig hálószobájába vonult, amely a lakás utolsó szobája. Fia az első, a cselédlány pedig a konyha melletti cselédszobában aludt.

Ma reggel negyed és fél hat óra között játszódott le a véres esemény, amelynek élő tanuja nincs. Taubingen fölkel az ágyból s egy revolverből, melyről nem tudal, mikép jutott hozzá, *háromszor egymásután rálőtt az ágyban fekvő feleségére*. Mind a három golyó jobb szemé fölött találta az asszonyt, aki nyomban meghalt. Az öreg ur ezután *jobb halántékán lökte magát*, odarokkadt hitvese holtteste mellé az ágyra és ott halt meg.

Mialatt ez a lakásban történt, a cselédlány fölriadt s úgy rémlett neki, mintha többször egymásután csattanást hallott volna. Azt hitte, hogy a lakás egy mellékhelyiségében még az este nyitva felejtette az ablakot és most azt csapkodja a szél. Fölkel, de az ablakot zárva találta, mire visszafeküdt ágyába. A harmadik szobában levő fiatal Taubingen nyugodtan aludt és nem hallotta a durranásokat.

Egy órával később ismét fölkel a cseléd és a lakás tisztogatásához kezdett. Miközben munkáját végezte, fölönt neki, hogy az öregek még mindig alusznak. Bement a hálószobába, de a

következő pillanatban rémes sikoltással futott ki: az ágyon ott találta a két véres holttestet. Sikoltozva futott be a fiatal Taubingenhez. A fiatalember átsietett a hálószobába, ahol szülei láttára a fájdalomtól melléjük roskadt.

Ekkor a házban is már elterjedt a tragikus eset híre. Többen a mentőkért telefonáltak, de az orvosok már csak a halált állapíthatták meg. A hálószoba éjjeli szekrényén egy cédulát találtak; erre Taubingen halála előtt a következőket írta:

„Egyszerű temetéssel temessenek el vagy a budai, vagy a rákoskeresztúri temetőben.”

A rendőrség a két halottat a törvényszéki orvostani intézetbe szállította. A szomorú eset okairól sem a miniszteri tikkár, sem más nem tud felvilágosítást adni.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Rosenkranz és Gúldenstern, vigjáték. (Bérlet A.)
Péntek: Rigoletto, opera. (Bérlet B.)
Szombat: Rigoletto, opera. (Bérlet C.)

* Vájjunk el. Sardon régi, de ötletességében mindig friss vigjátéka ma este is kitűnő szórakozást szerzett a publikumnak. Az előadás is kerekded és gördülékeny volt. *H No vák* Irén csupa ötlet, báj és hangulat volt. Cyprienneje telivér párisi asszony volt és a közönség egész este ünnepeite a kitűnő művésznőt. Des Prunelle *Szendrey Mihály* adta és mint szalon-bonvivánt egyik legkiválóbb alakítását vitte színpadra. A közönség több ízben nyílt színen is ovációkban részesítette. Az előadás sikeréből nagy rész illeti meg *Dallé Lajost*, aki a félszeg Adhemárt annyi jóízű humorral, kedves természetességgel játszotta, hogy méltán büszke lehet eredeti alakítására. A tapsokból ő is bőven kivette részét. (H. G.)

* Érdekes hangverseny Aradon. Érdekes jótékonycélú hangverseny lesz e hó 25-én, vasárnap délután 5 órakor a megyeház nagytermében: *Regéczy Margit* és *Regéczy Iona* kisasszonyok, az Országos Zeneakadémia végzett növendékének zongora és hegedű hangversenye. A fiatal művésznőket kitűnő hír előzi meg. *Regéczy Margit Thomán Istvánnak*, *Regéczy Iona pedig Hubay Jenőnek* egyik legtehetségesebb tanítványa s a fővárosban több hangversenyen történt felteptükkel ugy a közönség, mint a sajtó nagy elismerését vívták ki. A hangversenyt jótékonycélra, az aradvárosi és megyei szegény gyermekek karácsonyfája javára fogják megtartani. Japjuk *Klein Mór* könyvkereskedésében válthatók.

* Mi minden kell egy színházgázonak? *Makó Lajos* szegedi színházgáto arra kéri a város tanácsát, hogy a színházban légfűtést, mosdót, tükröket, szekrényeket, mentőszekrényeket, fenyvető készüléket, telefont, kóruszszőnyegét, szőnyegszoritót, nagydobot, nagykalapácsot, súlyzót, fegyverropogásra alkalmas golyót, gőzfejlesztőt, külféle vezetéket, zápor és vízesés készüléket, leveztő csatornát, zsinórpadlást, szél- és esőkészüléket, no meg manykővet és sok egyebet létesítsen, illetve szerezen be. A tanács a kérvényt kiadta a mérnökségnek, hogy tanulmányozza azt, mert például a manykőnek a mesteréges beszerzéséhez még nem értenek a torony alatt.

* Báróné a színpadon. A kolozsvári Nemzeti Színházban november végén érdekes vendégfellépés lesz. Az erdélyi arisztokrata társaság egyik tagja: báró *Bornemissa Elemérné* fog fellépni Dumas „Georges hercegnő” című színművének címszerepében. Báró Bornemissa Elemérné már egyszer sikerrel lépett fel a kolozsvári színpadon Ibsen „Nóra”-jának címszerepében.

Novemberi közgyűlés.

Thaly Kálmán díszpolgársága.

A színház bérlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Aradváros mai közgyűlésének legérdekesebb tárgya az automobil-omnibusz kérdése volt; erről ismunk más helyén emlékezzünk meg. A közgyűlés megválasztotta a város díszpolgárának *Thaly Kálmánt*, *Rákóczi történetíróját* és nagyobb érdeklődést keltett a *színházi bérlet* meghosszabbításának ügye is. Ezekről és más érdekesebb tárgyakról alábbi tudósításunk szól:

(Thaly Kálmán — díszpolgár.)

Thaly Kálmánt a város által rendezett *Rákóczi-ünnepélyen* a nagy fejedelem hamvainak hazahozatala körüli érdemeiért a törvényhatóság tudvalevőleg táviratilag üdvözölte. *Thaly* az üdvözlésre a következő táviratban válaszolt:

Aradváros törvényhatósági bizottságának. Tegnap díszközgyűléséből küldött üdvözlő táviratukért legmélyebb hálámát tolmácsolom. *Thaly Kálmán*.

A mai közgyűlésen *Kádas Kálmán* főjegyző olvasta fel a választ, amelyet lelkes éjenzés közben vett tudomásul a törvényhatósági bizottság.

Károlyi Gyula gróf főispán ezután meleg szavakban emlékezett meg *Thaly Kálmánról* és azt indítványozta, hogy Aradvárosa válassza meg díszpolgárul *Rákóczi történetíróját*.

A közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadta és megbizta a tanácsot, hogy erről jegyzőkönyvi kivonatban értesítse *Thaly Kálmánt*.

(A vásárrendtartás.)

A tanács a mai közgyűlésen beterjesztette a *vásárrendtartásról* szóló szabályrendeletet.

A tárgyhöz előzőnk *Műlek Lajos* dr. szólott és megkritizálván a szabályrendelet helytelen intézkedéseit és a szövegezés magyartalanságát, azt indítványozta, hogy a törvényhatóság adja vissza a tanácsnak a szabályrendeletet és utasítsa az ipartestület véleményének meghallgatására.

Sarlot Domokos főkapitány felvilágosítja a közgyűlést, hogy a szabályrendeletet a kereskedelmiügyi miniszterium is elfogadta.

Műlek Lajos dr.: Azert mégis rossz! A miniszterium se római pápa! (Derűtség.)

Institoris Kálmán polgármester magyarázatul után *Lukácsy Lajos* szólalt fel. Szerinte nem olyan rossz a tervezet, mint amilyennek azt *Műlek* hiszi. Ha *Műlek* eljött volna a szakbizottság ülésére, akkor meggyőződést szerezhett volna erről.

Műlek Lajos dr. kijelenti, hogy ő állandóan résztvesz a különböző bizottságok ülésén. Ismételten hangsúlyozza, hogy a szabályrendelet rosszul van megalkotva. Egyszer alkalmas van a törvényhatóságnak jó szabályrendeletet alkotni, ragadj meg tehát az alkalmat és hallgassa meg a hozzáértőket!

A közgyűlés elfogadta *Műlek Lajos* indítványát és utasította a tanácsot, hogy *hallgassa meg az ipartestület véleményét*.

(A színházi bérlet.)

Kádas Kálmán főjegyző ezután beterjesztette a színházi bizottságnak az elmúlt színházi évről szóló jelentését. A bizottság — mint ismeretes — dicsőítőleg nyilatkozott a színházról és *Szendrey Mihály* színházgáto működéséről. A közgyűlés a jelentést helyesléssel vette tudomásul.

A főjegyző ezután beterjesztette a színházi bizottságnak a *színházi bérlet meghosszabbítására* irányuló javaslatát, amelyet a tanács is elfogadott.

A közgyűlés egyhangúlag kimondta, hogy tekintettel *Szendrey Mihály* sikeres működésére.

sére, a színházat újabb három évre, 1911. október 1-ig pályázat mellőzésével bérbeadja neki.

Azt az indítványt, hogy a törvényhatóság már most mondja ki, hogy a bérlet leteltével a színházat ezentúl hat évi ciklusokra adja bérbe, a közgyűlés nem tárgyalta, mert ez még időelőtti.

(A 48-as honvédek ügye.)

Stauber József indítványt adott be a törvényhatóságához, hogy a 48-as honvédek nyugdíjának felülmelése iránt intézzen feliratot az országgyűléshez. Az indítványt a közgyűlés általános helyesléssel fogadta.

Barabás Béla dr.: Ez az indítvány sokkal fontosabb és mélyre hatóbb, semhogy egyszerűen napirendre lehetne feleltetve térni. Ha felküldik a feliratot a képviselőbázhhoz, akkor a kérvényi bizottsághoz kerül, amely csak a jövő ősszel tárgyalja. A kérvényt egyenesen a miniszterelnöknek kell küldeni, mert különben nem lesz megoldás. Aradváros pedig már most tegyen valamit az agg honvédekért. Legalább csináltsa a város az aradi honvédeknek honvéd ruhát.

A közgyűlés Barabás indítványát egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Husz évig a színpadon.

(Szendrey Mihály jubileuma.)

Arad, november 14.

A dátumok jelentőségét egyének adják meg. Husz év magában véve is szép idő, de nem mindenkor jelent tartalomban is annyit, mint amennyit a szám kifejez. Husz éves jubileumot ülni, akkor, mikor minden apró cseprő évfordulót szívesen megünnepelnek az emberek, csak igazán tartalmas múlt után lehet joggal jubliáris évfordulónak tekinteni.

Szendrey Mihály ehhez a jubileumhoz jogot szerzett. Mikor mint az akadémiából kikerülő kezdő színész a nyilvánosság elé lépett, maga a magyar színészet is gyenge kezdő volt. Kisérletezésből állt, nem voltak kijelölt utjai, a színészet bizonytalan pálya volt, melyen még az igazi tehetségek is alig alig érvényesültek, a tehetségtelenek pedig a biztos nyomor kilitásaival léphettek csak erre a rögzös pályára. Végtelen ambícióval, törhetetlen lelkesedéssel lehetett csak előbbre jutni, nevet, pozíciót szerezni és akkor is sikeresen megállni a helyét, mikor a magyar színészet levetette gyámoltalanságát, erőre kapott és a kultúra egyik elsőrangú tényezőjévé lett.

Szendrey Mihály végigcsinálta a magyar színészetnek viharos átalakulását. Tehetség és ambíció támogatták Szendreyt ezen a nem mindenkor rózsás pályán. Nyomorgott a többivel, akik lelkesedéssel ragaszkodtak a maguk választotta hivatáshoz, tanult, hogy ő is azok közé tartozhassék, akik a magyar színművészetet megteremtik és mikor egy hosszú múlt után vezető szerephez jutott, dolgozik, hogy bőséges tapasztalataiból eredményes kulturális tevékenységet mutathasson fel. Így eltöltött husz év jogot ad jubileumhoz.

Szendrey Mihály 1886. november hó 15-én lépett először színpadra, még pedig Aradon, a holnap színre kerülő Rosenkranz és Gildenstern című vígjátékban. A kezdő színész minden viszontagsággal következtek ezután Szendreyre. Városról-városra járt, hol ezzel, hol azzal a társulattal. Megfordult Aradon kívül, Szabadkán, Kassán, Pozsonyban, Sopronban, Fiumében. A színészelettel együtt járó viszontagságos élet csak növelte ambícióját, tanult és arra törekedett, hogy alakításában mindig legyen valami egyéni, ami az igazi művészetnek tulajdonképeni előfeltétele.

Igyekezett és művészetét nemcsak egy-

kerl direktora, hanem a közönség is méltányolták és így Szendrey csakhamar a legelső vidéki színészek sorába jutott. Mikor a Vígyszínházat megnyitották, Szendreyt is megkínálták szerződéssel, azonban az ő ambíciója a direktorság volt. 1897-ben lett először igazgató, a Kassai színház vezetését nyerte el. 1905-ben lett aradi igazgató és rövid egyévi igazgatói működése alatt sikerült neki az aradi színészet régi fénykorát visszaállítani.

Szendrey mint ember is egyike azoknak, akik érvényesíteni tudják magukat. Akik ismerik, szeretik, társulatának tagjai pedig szerető ragaszkodással viseltetnek iránta. Egy művész embernek és egy jó embernek joga van jubilálni, Szendrey Mihály jubileumát szívesen regisztráljuk és a magunk részéről is őszintén üdvözljük.

MULATSÁGOK

(=) Rákóczi estély Gurahoncon. A gurahonci kaszinó november hó 24-én zárkörű táncmulatsággal egybekötött Rákóczi-estélyt rendez. A táncmulatságot a budapesti Uránia kölcsönmezeivel vetített képsorozatok előzik meg. A zenét az abrudbányai első zenekar szolgáltatja. Helyárok: Családjegy 5 korona, személyi jegy 2 korona. Műsor:

1. Rákóczi estély, előadja az abrudbányai első zenekar. 2. Kuruc nóták, tárogatón előadja: Székely Károly, hegedűn kísérik: Szabóczy János és Rebmann Károly. 3. A Vág völgye, 60 vetített képben bemutatja Blau Herman, a felolvasást tartja: Vas Pál. 4. Fuvola-duett, előadják: Szabóczy János és Székely Károly. 5. Hegedű-duett, Szabóczy János és Zoltai Mátyas közreműködésével.

Bülow herceg a magyar válságról.

Mese a császár beavatkozása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14.

A német birodalmi gyűlés mai ülésén Bülow herceg kancellár rendkívül jelentős, bennünket magyarokat igen közelről érdeklő nyilatkozatot tett, amelyekben határozottan megcáfolta azt a hirt, mintha Vilmos császár a magyar válság során a magyar törekvések érvényesülése ellenlatba vetette volna befolyását. A kancellár nyilatkozatáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A német birodalmi gyűlés mai ülésén Bassermann, a nacionalista-liberális párt vezetője interpellációt intézett a kancellárhoz, amelyben megkérdezte, hogy milyen viszony uralkodik jelenleg Németország és a többi állam között és különösen arra nézve kért fölvilágosítást, hogy milyen a viszony a hármasszövetség államai között.

Bülow herceg kancellár hosszú beszédben válaszolt, amelyben rámutatott arra, hogy Németország az összes államokkal a lehető legjobb viszonyban van. A Németország és Franciaország közötti közeledés kívánatos lenne, azonban jelenleg a hangulat Franciaországban még nem alkalmas arra, hogy ez megtörténjék. Mindenesetre remélhető, hogy a legközelebbi idő alatt — legalább gazdasági téren — közeledés fog történni. Németor-

szág és Anglia között semmiféle mélyebb politikai ellentét nincsen.

Ami a hármasszövetséget illeti, úgy minden okos politikus — a szövetséget főn akarja tartani. Igaz, hogy a szövetségnek még eddig nem nyílt alkalma hasznosságát praktikusán bemutatni, de maga az a körülmény, hogy főnnállása óta semmiféle komoly válság Európában a szövetség tagjai között nem volt, bizonyítékul szolgál arra, hogy a hármasszövetség Európa békéje érdekében igen szükséges s hogy a szövetség fennállása a szövetséget államok között minden konfliktust kizár. Ha Ausztria-Magyarország és Olaszország között nem lenne szövetség, ugye két állam között a viszony már rég meglapult volna.

Bülow ezután áttért Németországnak az osztrák-magyar monarchiához való viszonyára és köszönetet mondott a monarchiának az algezirászi konferencián való magatartásáért, amelylyel bebizonyította, hogy régi hű szövetségese a német birodalomnak.

A magyar válság és az állítólagos német beavatkozás dolgában a következőket mondta a kancellár:

— Nem tudom elképzelni, hogyan gondolhatják, hogy a német császár bécsi tartózkodása alkalmával beavatkozott volna a monarchia belügyi viszonyaiba. Németország nem avatkozhatik idegen viszonyokba és nem is adhat tanácsot, ha arra föl nem kéri. Ilyesmit tenni tapintatlanság és ráérőszakolás volna. Az osztrák-magyar uralkodónak nincs is szüksége tanácsra. O, aki annyi válságon ment szerencsésen keresztül, nincs ráutalva, hogy mástól tanácsot kérjen. Az osztrák-magyar konfliktusba Németország nem avatkozhat bele. Hiszen ez ép olyan bolondság lett volna, mintha valaki beleavatkoznék egy házaspár belső életébe, amivel bizonyosan azt érné el, hogy mindkét fél ellene fordulna.

Nem tudom titkolni csodálkozásomat, hogy egy politikailag oly ügyes és intelligens nemzet, mint a magyar, hogyan képzelhetett ilyen tőlünk? Nem tudom, hogyan lehetett ez azok után, hogy Budapesten jól ismerik a hármasszövetség létrejöttét és azt, hogy Andrássy volt az, aki a hármasszövetséget megkötötte. Nem tudom elképzelni, hogy azok után, amikor a német császárnak Budapesten való tartózkodásakor történtek és mindazok után, amiket én e helyről mondtam. A német birodalomnak épp olyan érdeke, mint a monarchiának, hogy a monarchia minél inkább fejlődjék és pedig mindkét rész egyenlően, kulturális és gazdasági téren elérje a legmagasabb fokot. Meg vagyok győződve arról, hogy ha Andrássy és Deák élénék, ők nekem igazat adnának.

A birodalmi gyűlésre nagy hatást tett a beszéd, amelyről azután élénk vita fejlődött.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Elnökválság a Fehér Kereszt egyesületben. Az aradi „Fehér Kereszt” Gyermekvédő Egyesület november 15-én, csütörtökön d. u. 5 órakor, a városháza emeleti kistermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya: Urbán Iván elnök, Urbán Ivánné elnöknő és Salacz Gyula helyettes-elnök lemondása.

A város parlamentjéből

A dédelgetett Szendrey.

Vita a töff-töffről.

Azóta, hogy utoljára voltak együtt a t. városatyák, alaposan megváltozott az időjárás. A vénaszonyok nyarat téli idő váltotta fel. Ilyképen téli kabátok lógtak leginkább a közgyűlési terem előcsarnokában. Leginkább annál a bizonyos angol szabónál készülték, aki Vázsonyi szerint társadalmi válaszfalat képez. Itt azonban jól megfértek a szűrés magyar szabók műhelyeiből kikerült kollégáikkal és Szalay Arnold hiába kereste a társadalmi válaszfalat. Hamarosan megteltek a fogások. Barabás Béla télikabátja pusztán véletlenségből a 67. számú fogásra került. Bizonyos azonban, hogy csak a kabátját akasztotta erre a szegre, az elveit azonban nem. A 48-as és 49-es számú fogások gazdátlanul maradtak. Mittner József, aki alaposan beburkolódva, prémes siphában, elsőnek jelent meg a folyosón, eleinte a 48-as számú fogásra akarta a kabátját aggatni, de később meggondolta, mivelhogy ez eszponált helyen fekszik és könnyen megeshetett volna az a malőr, hogy ellopják az angol szabó egyik legregebb művét. Így végkép árva maradt a 48-as fogás. Manapság csak a 48-as örszemű állásokért folyik a versengés.

Mialatt a városatyák megérkeznek, megtelik a karzat is. Szendrey Mihály három örszemet is küldött. Hunyady József, Várnai Jenő és Delli Lajos az örszemek. Kettőzött figyelemmel örködnek, hogy valamelyik maliciózus városatyá le ne lopja a tárgysorozatról a színházi bérlet ügyét. Színészek a karzaton: egyike a leginkább égi tüneményeknek; de meg kell adni nekik, hogy itt is jól játszá a szerepüket. Várnai például érthető gesztusokat csinál, amelyek annak a városatyának vannak szánva, aki nem szavazza meg a színügyi bizottság javaslatát. Ilyen azonban aligha akad. Mert ki olyan szivtelen, hogy fájdalmat okozzon a direktornak, éppen most, amikor a husz éves színészi jubileumát üli?

Gátra legények!

Négy óra már elmúlt, de a tanács asztala még üres. Mintha a főbb tisztviselőket elnyelte volna a föld. Se Institoris, se Kadas, se Lócs Rezső. Kiss Ferenc már attól tart, hogy Steiner Jakab tette el őket a láb aló, minthogy pártelják Szendreyt és az automobil-omnibusz ügyét. Oktalan félelem. Nyílik a főispáni ajtó és feltűnnek valamennyien. A „Száz liba egy sorba” című népdal módjára vonulnak be. Elöl a főispán, utána a polgármester, azután Sáriót, Lócs, Varjassy, Vannay egy sorba.

Károlyi Gyula gróf arcán az immár általánosan ismert mosoly s a szemén pedig a nem kevésbé ismert monokli ül. Ő is leül és meguyítja a közgyűlést. A polgármesteri jelentést elengedik. Ha a pótdát is olyan könnyedén engednék, akkor minden rendben volna. Következik a második pont: valami szabályrendelet módosítása. Ugy elfogadják, mintha egy milliót kínáltak volna. Roppant engedékenyek a t. városatyák. Simán, pillanatok alatt intézik el a következő pontokat is. Csupa helyeslés, csupa jóleső derű. Még a szegedi Rákóczi szobor is megkapja a maga kétszáz koronáját. Steiner Jakab duzzog ugyan, de mikor nem duzzog Steiner Jakab? Pillanatok alatt vagy hét pontot tárgyalnak le. Vannay Gyula má' matematikai számításokba bocsátkozik.

— Ha hét pontot öt perc alatt tárgyalnak le, akkor harmincnyolc pontot huszonhét és fél perc alatt.

Gyarló következtetés: A t. törvényhatósági bizottság olyan kiszámíthatatlan, mint a jövő évi pótdát, vagy mint egy asszonyi sziv, vagy mint Steiner Jakab szerint az automobil-omnibusz üzemeltetési költségei. Néha a felett is órák hosszat vitatkozik, hogy például Steiner Jakab, mért Jakab és mért

nem Áron, s ha már Jakab, mért jön el minden közgyűlésre és mért nem marad a háromezer holdas birtokán? Néha pedig pillanatok alatt intézi el a legfontosabb ügyeket. Hja, ilyenek a t. városatyák. Ezen még az Oprekura csodái sem változtatnak.

Ma is korai volt az öröm. Mert alig értek a vásárrendtartási szabályrendelet-hez, már felállt Mülek Lajos dr. és beható előadást tartott a nyelvtanról, főképen pedig a ható, hető című képzőről, amely különös módon bosszantotta Müleket, aki néha versiket is ír és így eléggé tisztában van a különböző hatókkal és hetőkkel. Azután az a paragrafus sem tetszett Müleknek, amely a kocsiokról és a lámpákról szól, mert nem volt tisztában azzal, hogy mit akar a szabályrendelet: A kocsikat akarja-e meggyújtani, vagy a lámpák elé lovakat fogni? Institoris Kálmán is beszél és megesk vele, hogy „precedens” helyett „incidenst” mond. De ez a precedens, illetve incidens nem zavart nagyobb vizet.

Szendrey öröme.

A színház dolga is simán ment. Szénelkül megszavazták Szendreynek újabb három évre a színházat. Csak ezt várták a kiküldött örszemek. Galopban rohantak le a karzatról. A leghosszabb lábú Delli legelől. Valóságos versenyfutást rendeztek, amelyben állítólag Várnai Jenő lett a győztes. Ő érkezett egy orihosszal elsőnek a Városi kávéházba és adta tudtára a diadalt Szendreynek.

Eközben pedig Mittner József beszelt a Masztig Emil ügyéről. Tetszik tudni, ez kisé kellemetlen ügy. Nemi szabálytalansággal van kapcsolatban. Mittner úgy beszél, mint néhai jó Mácsy Antal, az egykori néppárti képviselő. Körülötte a kellemetlen témát.

— Par hét előtt, egy vasárnap megszólítottak: Mi van a Masztig ügygyel? Azt mondtam, nem tudom. Erre elmondták Tetszik tudni én a dolgaimat végzem a vasúti raktárban és így nem érek rá a Masztig-ügygyel foglalkozni. Becsületszavamat adtam, hogy fel fogok szólalni. Később mások megkértek hogy ne tegyem. De én nem szegem meg a becsületszavamat. Ennek még életem árán is eleget teszek. Indítványozom, hogy a törvényhatóság pihentessé a kérdést és a polgármester kérdezze meg Masztigot, hogy óhajt-e tovább is hivatalában maradni? Mert bizonyos ható adatok vannak és én a becsületszavamnak még életem árán is eleget teszek.

Ki gyanusít?

Institoris Kálmán felpattan:

— A törvényhatósági bizottság meggyanusította a fegyelmi bíróságot!

— Dehogy, — kiáltja Barabás — Mittner gyanusítja.

— Bocsánat, én nem gyanusítok, — kiáltja Mittner.

A közgyűlés már azon a ponton van, hogy oparett-karrá átalakulva énekelje:

Ki gyanusít?

Ki gyanusít?

Ki az, aki

Gyanusít?

Erre azonban nem kerül a sor, mert végre is tudomásul veszik a fegyelmi bíróság ítéletét, amely husz korona pénzbírsággal sújtja Masztig rendőrhadnagyot. Az igazságnak ezzel elég van téve.

Ratérnek Stauber József indítványára, amely a 48-as köznevelők nyugdíjának felemeléséről szól. Kádás Kálmán olvassa és általános helyeslés kíséri. Kettő is felállnak: Barabás Béla és Kovács Vince, aki azonban átengedi a t-ret Barabásnak. Tűzes beszéd hangzik el ezután. Barabás végül azt indítványozza, hogy élnáltasson a város az elaggott honvédeknek 48-as egyenruhát. Vita nélkül szavazzák meg, mert ez nem tűr vitát. Amit odaönn elmulasztottak, azt némileg jóváteszi Arad.

Más tárgy következik: a tanács jelentése az automobil-omnibuszok ügyében. Varjassy Lajos ol-

vaasa a jelen és. Ő is elkövet egy pár nyelvész-számot. Kétszáz ezer korona helyett például kétezret mond. Majd a következő végzetes lapsus linguæ: követi el:

— A bizottságban csak ketten ellenezték a javaslatot: Domonkos Lajos és Steiner József.

— Micsoda József? Jakab, Jakab, Jakab!

Oriasí derűség. Kórusban zengik utána, hogy: Jakab, Jakab, Jakab! Varjassy is korrigálja tévedését:

— Bocsánat, nem József, hanem Jakab!

Vihar a küszöbön.

De mindez csak apró incidens: ahhoz képest, ami ezután következik. Ezelőre ugyan még oszondas a lég és vidul a határ, de csak azért, hogy később annál inkább beboruljon és mennydörögjön. Az első villámot Mülek Lajos szórja. Mikor arról van szó, hogy a Westinghouse cég autogyártató fog Aradon létesíteni, így kiált fel harsány gúny kacajjal:

— Mese, mese, mess kenyeret!

Azután lecsillapulnak kissé a hullámok. Müller Károly beszél az ő nyugodt, magyaros modorában. Nagyban elenzi az autogyártató létesítését. Később ő is felkorbácsolja a kedélyeket:

— Csodálom a tanácsot! — mondja — hogy a közgyűlés elé hozta ezt a kérdést! Ezért megrosvást érdemel!

Hatalmas lármát tör ki erre a kijelentésre. Többen helyeselnek, de számosan mondanak elent. Müller végül aggodalmát fejezi ki az omnibuszjárat létesítéséről. Majd Varjassy Lajos emelkedik szólásra. Adatokkal bizonyít és lelkes éljenezés jár ki neki. Azután ismét olyan beszéd következik, amely az autogyártató ellen szól. Fiala Fikális a szónok: Somló Ármán dr. De ő inkább mérnöknek szeretne látszani. Gyorsan, majdnem hadarva beszél. Dobalózik jobbra is, balra is számokkal. Abban a szent hiszemben van, hogy ő találta fel a szinusz alfa tételt és a kör négyzetesítését, továbbá a perpetuum mobilit és más ehhez hasonló járműveket. Abban a végzetes hibában leledzik, hogy a kétszerkettőről azt állítja, hogy nyolc. Pedig az iskolában valószínűleg azt tanulta, hogy négy. Így jár az ember, ha ügyvéd léte méruők szeretne lenni. Etekintve azonban ettől, elég gyorsan és fennakadás nélkül beszél, amiből valószínűnek látszik, hogy a törvényszék perondján kitűnően megállja a helyét. Ha ezt a beszédét is másutt mondta volna el, a törvényhatóság valószínűleg há'as lett volna érte.

Utána Szathmáry János beszél, szépen, okosan. Érvekkel telíti beszédét és ez hat. Meg is tapsolják egypárazor. Czukor László, aki szintén az autogyártató hívei közé tartozik, így kezdi beszédét:

— Mi azért vagyunk itt, hogy mentőt kevesebb adót fizessünk.

Népgyűlést, népgyűlést!

Hatalmas derűség. Ő mulat a legjobban és elfogadásra ajánlja a tanács javaslatát. Steiner Jakab éppen az ellenkezőjét mondja és népgyűlést szeretne összehívni, ami rendkívül eredeti ötlet. Svájcban van ugyan már hasonló intézmény, csak hogy ott nem Steiner Jakabok hívják össze a népet.

Miközben a jó öreg ur beszél, olyan a lármá, hogy — há'istennek — nem hallani egyetlen szavát sem. Nagy nehezen elcsendesül és visszafel a helyére. De a zaj tovább tart. Elementáris erővel tör ki a lármá. A nagy zűrzavarban hárman is felállnak egyszerre. Egy páran dirigálni is szeretnének.

— Barabás következik!

— Reisinger jön!

A főispán végre is megsokallja a dolgot és leszól:

— Bocsánat uraim, engedjék meg, hogy az elnöki jogokat én gyakoroljam.

— Megengedjük! — mondják nagylelkűen.

É: a főispán Barabás Balát szólítja fel. A város volt képviselőjéről mindenki tudja, hogy nemcsak

hatásos, hanem ötlet-szónok is. Ma is rendkívül ötletes volt Beszédét például így kezdte:

— Sajnos, eddigelé nem vehettem részt az automobil vitákon. Most azzal a szent meggyőződéssel jöttem a tanácsterembe, hogy mindenki az automobil mellett foglal állást.

Barabás pointje.

Igy kezdte Barabás és ön nagy lelkesedés és helyes és az automobil hívei között Ime, Barabás is a reform mellett van. De lyngtával dicsérjük a napot. Nem azért ötletes szónok Barabás, hogy meglepetéseket ne okozzon. Ez már a legújabb iskola. Pointekre kell dolgozni. Pointekre, amelyek meglepőleg váratlanul hatnak és teljesen megváltoztatják az előző szavak értelmét. Így lehet öt másodpercig az ellenkező véleményen levők lelkesedését is kicsikarni. Így lehet mind a két táborból tepsőt szerezni. Ilyen trükkökkel, ilyen ötletekkel, ilyen fordulatossal, pontos viccekkel, amelyek a Borszem Jankó hasábjain is hatnak, hat még a Barabás Béla ajkáról!

Igen, így kezdte Barabás:

— Azt hittem, hogy mindenki az automobilok mellett foglal állást.

Es így folytatta két másodpercnél szünet után:

— En éppen ezért jöttem el, hogy mindenkit figyelemztessék, nehogy újabb nehéz terhet rakjon a polgárság vállaira, nehogy romlásba kergesse a várost!

Gyönyörű point, ugyebár? A másik táboron volt most a sor, hogy tapsoljon. Ezek után sokan azt várják, hogy Barabás így folytassa:

— De az automobilok beszerzése nem jelent romlást, hanem anyagi fellendülést...

Mert hát így kívánta volna ezt a viszonyosság. Hadd tapsoljon felváltva mind a két tábor. Sajnos, ezután Barabás cserben hagyta pointírozó kedve. De mit is jelent hát Barabás első két mondatba foglalt enunciaciója? Ezt:

— En azt hittem, hogy ti valamennyien vakok vagytok, azért jöttem tehát, hogy mint józemű ember az igaz utra vezesselek benneteket. Mert csak én tudok a város jövőjébe belátni...

Ezt mondta, igenis ezt. Tűsók összeállítani a fenti két mondatot. Mondott ezután még mást is. Ilyen kijelentést tett:

Elvárom önöktől, hogyha megszavazzák, jelentkezzenek a polgármesteri hivatalban és vállaljanak kezességet.

Vagy:

— Majd módot találok arra, hogy ezt a lelkiismeret enyéget megakadályozzam!

Igy beszélt Barabás és ebben a pillanatban talán nem jutott eszébe, hogy annak idején ő is megszavazta a tűzérkaszánya ügyét, tehát joga volna ezért felelősséget vállalni.

A beszéd nyomán fel is zugott a tiltakozás:

— Ez basáskodás, terrorizmus! — kiáltották.

Érvek a porondon.

Végre Reisinger Sándor is szóhoz juthat. Érvekben gazdag beszédet mondott. Tapsoltak, éljeneztek. Adler Andor így beszélt:

— Tisztelt Barabás Béla, de kijelentésére a vér szőköt arcomba...

— Ugy van, igaz! — helyeselték többen.

Némi apró hadakozás után végre szavazásra került a sor. Névszerint szavaznak. Az eredmény eleinte kétes, de mégis csak az automobil hívei győznek: 51:34 arányban. Üdvívalgás fogadja a szavazás eredményét.

Ezután kiürül a terem. Még vagy huszonhárom pont van hátra. Letárgyalják. Megszavazásuk a detektívek kérelmét, megszavazzák az adó- és a segéd-tisztékét is. Nyolc óra tájban még mindig vitakoznak. Steiner Jakab ott áll az elnöki emelvény előtt. Talán még most is ott áll...

A helyőrség új parancsnoka Aradon.

Arendt tábornok a királynál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Az aradi helyőrség új parancsnoka, Arendt Lajos vezérőrnagy ma este Marosvásárhelyről Aradra érkezett. A pályaudvaron Dietrich Albert ezredes, ki Dománsky Rajmund vezérőrnagy szabadságolása óta ideiglenesen vezette az állomásparancsnokság ügyeit és László Károly vezérkarai főhadnagy, dandársegédülést várták Arendt vezérőrnagyot, aki a vasúti állomásról a Fehér Kereszt-szállóba hajtatott.

Az új állomásparancsnok holnap elfoglalja állását és még e héten Nagyváradra utazik, hogy Csánády Artúr altábornagy, a 17. gyaloghadosztály parancsnokánál szolgálatának megkezdését bejelentse. Hasonló célból e hét folyamán Tomaszvárra utazik, ahol Schwitter Lajos lovag tábornagnak, a VII. hadtestparancsnokának teszi meg jelentését. E szolgálati jelentések megtétele után Arendt fogadni fogja az aradi helyőrséghez tartozó csapatok tisztikárának tisztelegését, majd bennük látogatást tesz a városi, megyei és állami hatóságok fejeinél.

A közeli napokban Arendt kinevezésére megy a királynak, hogy régi gyakorlatnak megfelelően, megköszönje vezérőrnaggyá való előléptetését. Arendt a királynak Budapesten való időzését fogja főhasználni arra, hogy az általános kihallgatások során eléjje járjon és köszönetet mondjon kinevezéseért. Régebben a kinttettek mindjárt a kinevezést követő napokon Bécsbe siettek és az ott adott kihallgatásokon köszönték meg a királyi kegyet. Újabb azonban a katonai kabinetirodából többször értesítésre adták a Magyarországból való jelentkezőknek, hogy legelőször helyen illobbnak tartják, ha a közös hadsereg magyarországi csapatainak parancsnokai nem Bécsben, hanem Budapesten köszönik meg a királynak kinevezésüket.

Arendt vezérőrnagy respektálni akarja ezt a már szokássá vált újabb gyakorlatot és maga is Budapesten fog királyi audienciára menni.

Az automobil-vita.

Megrendelik az omnibuszokat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Az automobil omnibusz kérdése nagy vitát keltett a mai közgyűlésen. Előnek Müller Károly orsz. képviselő szövegét fel. A várost — ugymond — kalandos vállalkozásba akarják sodorni. Tizenkét év múlva a város tulajdonába megy át a lovasút és akkor két vállalkozása lesz Aradnak. Az automobil, szerinte, ma még nem jó a közlekedésre. A tanácsot megrovás illeti, hogy ezt a kérdést a közgyűlés elé hozta. (Nagy zaj, helyeslés és ellentmondás.)

Variassy Lajos h. polgármester: A tanácsot nem érheti a vád, a közgyűlés határozta ezt így el. Kifejti, hogy a várost az automobil járat bevezetésével nem érheti kár.

Somló Ármia dr. a javaslat ellen szól.

Szathmáry János pártja a javaslatot és fejtegeti az automobil járat előnyeit. Aki ismeri az ügyet, az megszavazza az automobil. A vállalat meg fogja hozni a jövedelmeit. (Zajos helyeslés és taps.)

Czukur László szintén ebben az értelemben szól.

Steiner Jakab ellenzi a tanács javaslatát.

Barabás Béla orsz. képviselő megütöközik

azon, hogy a kérdés még napirenden van. Ha oly jövedelmező a vállalat, miért nem csinálja meg magánvállalkozó?

Felkiáltások: Megakarta csinálni Rudas!

Barabás Béla: Berliabon minden tíz lóval von alatt kocsi alá esik egy automobil. (Ellentmondás.) Villanyossal kell megoldani a közlekedési vizériát. Az ő lelkiismeretével nem fér össze a javaslat elfogadása. Akik megszavazzák, vállaljanak jótállást!

Reisinger Sándor részletesen ismerteti a kérdést és zajos helyeslés mellett állapítja meg, hogy a vállalat reális alapokon nyugodna. Élis jártam — ugymond — Berlinben és csakis jól mondhatók az ottani forgalomról. Nem beszélek hasból, mint egynémely jogász ur. (Dörölytség.)

Adler Andor: A legnagyobb tisztelője vagyok Barabásnak, de vér szőköt az arcomba annak hallatára, amit mondott. Abban a pillanatban, amikor a megfélemlítés működik, megszűnik minden működés. Meggyanusítani a bizottságot hálátlanság. Szakemberek bizonyítják, hogy az a vállalkozás reális. Ha kell, anyagiilag is, de erkölcsileg mindenesetre jótállást vállal. (Helyeslés.)

Avarffy Géza: A tanács javaslata mellett foglal állást. Barabás a prejudiciális pör idején a lovasút dolgát egyengette a város érdekeivel szemben. A polgárságnak mindig lesz annyi ereje, hogy megakadályozza működésében azt, aki a város érdekei ellen vét.

Müller Károly élt a zárzó jogával és újból hangsúlyozta, hogy a város a javaslat elfogadásával kockáztatott vállalkozásba bocsátkozik.

Károlyi Gyula gróf főispán ezután elrendelte a névszerinti szavazást. A tanács indítványa mellett 51-en, ellens 34-en szavaztak. A közgyűlés tehát 17 szótöbbséggel kimondta, hogy megrendeli az automobil omnibuszokat.

A tanács javaslata mellett szavaztak: Avarffy Géza, Avarffy Imre dr., Adler Andor, Cuzor László, Dobiaschi József, Goldcamid, Sándor, Kiss Ferenc, Kovács Vince, Kossuth Pál, Lukácsy Lajos, Mandi Vilmos dr., Mayer Miksa, Neuman Adolf, Neuman Daniel, Péreffy Antal, Probst Mihály, Róvész Adolf, Rosenberg Miksa dr., Reinhardt Kálmán, Rozsnyai József dr., Reisinger Sándor, Salfi György, Reinhardt Mór dr., Szalay Károly, Szathmáry János, Solymos József, Stauder József, Steigerwald Alajos, Szántay Béla, Schwartz Jenő dr., Tisch Mór dr., Tabakovits Emil, Török Márton, Variassy Árpád, Wadovszky Gusztáv, Welsz Dávid, Vas Mátyás, Institoris Kálmán, Variassy Lajos, Kádás Kálmán, Löcs Részó, Sarlot Domokos, Recher Károly, Visi Ferenc, Virágh Lajos, Murády Álmós, J-gassi Károly, Vannay Gyula, Angel István dr., Kilenyi János és Z. karás Géza.

A tanács javaslata ellen szavaztak: Barabás Béla dr., Baskovits Antal, Bing Vilmos, Domonkos Lajos, Dobró Pál, Döngl Lajos, É. és Béla dr., Fetter Géza, Gaál Ferenc, Hoffmann Antal, Kovács Lajos, Müller Károly, Müller Gyula, Maresch Gyula, Nikollits Sándor, Nikollits Géza, Robitsek Ágoston dr., Salacz Gyula, Steiner Jakab, Szalay Arnold dr., Somló Ármia dr., Tedeschi Viktor, Tóth József, Inokai Tóth Lajos, Vizer Lajos, Wallfiscsa Ármán, Vajda István dr., Csiky Károly, Posgay Lajos dr. és Szondy Béla.

HIREK.

Arad — a negyvennyolcas honvédeknek.

Arad, november 14.

A mindennapos élet ügyei, a közgazdaság kisebb-nagyobb bajainak tárgyalása közben egyszerre ünnepiessé lett a város közgyűlési terme. Lekezebb volt az előre rendezett, lobogóval beárnyalt hazafias alkalmak hangulatánál. Egyszerre, ahogy az ómos

reggeli ködből hirtelen kibontakozik a vakító napsugár, — terjedt át a közgyűlés szürkéségén a lelkek hajnala.

Az öreg honvédekről esett szó. Mennyi szomorúság kíséri a dicsőséget, amely a nevükhöz fűződik! S milyen igazságtalanság: mi büszkedünk a dicsőséggel, amely nekik jutott, — s övék az öregkor szomorúsága, amelyet a mi hálátlanságunk tesz súlyosabbá. Igen: amig egyetlen öreg honvéd van, aki öreg korában énezeni, fájni kénytelen: addig mi hálátlanak vagyunk szabadságunk kiküzdői, félistenei iránt.

S a törvényhatóságok azon föladatát, hogy az országgyűlést kötelességeire figyelmeztessék, ritkán teljesítették igazabban, méltóbb ügyben, mint a mikor Arad városa az országgyűlést arra hívja fel, hogy az öreg honvédeknek ne alamizsnát és kolduspénzt, hanem a gondoktól és nyomortól megváltó nyugdíjat adjon.

S annak a lelkes hangulatnak, amelyben ez a határozat impozánsan megnyilatkozó együttérzéssel formát öltött, — főlemelő mozzanata volt Barabás Béla indítványa, amelyben Aradot, a hazafiság városát az öreg honvédek iránt való adósságára figyelmeztette. S a szíveket megkapó beszéd után elhatározta a város, hogy az öreg honvédek ruhával látja el: olyan ruhával, a minőt azok harcaik napjaiban, dicsőségük éveiben: az önvédelmi harc idején viseltek.

Nagyokat megillető, hálás utódoktól kijáró határozat volt ez. Nemcsak az a gondozás árad ki belőle, amely az öreg honvédek a szégyenletes rongyokból kiváltja, — de átadja az öreg honvédek mindenek tisztelőnek, akik őket látják. Az az egyenruha, amelyet Aradváros ad a szabadságharc katonáira, — dicsőséggel különbözteti meg őket a többi emberektől s mindenütt, ahol azt látják, a hála és rajongás érzését kelti föl a viselői iránt.

— **Az új vezérkari főnök.** Bécs-ből táviratozzák: A király ma kihallgatáson fogadta *Konrád* altábornagyot, *Pitreich* tábornagyot volt hadügyminisztert és *Fiedler* tábornagyot bécsi hadtestparancsnokot. E kihallgatásokon történt meg a döntés a vezérkari főnöki állás betöltése dolgában. A döntés még nem került nyilvánosságra, de bizonyos, hogy a kihallgatásra rendelt tábornokok egyike lesz a vezérkari főnök. A kinevezést már valószínűleg holnap vagy holnapután nyilvánosságra hozzák.

— **Wekerle a királynál.** Budapestről sürgönyzik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök vagy holnap a minisztertanács után, vagy pénteken Bécs-be utazik a királyhoz, hogy jelentést tegyen a minisztertanácsnak a delegációkra vonatkozó megállapodásairól. A kihallgatáson fogják végleg megállapítani, hogy a király mikor utazik Budapestre és meddig marad ott.

— **Új hadtestparancsnok Budapestén.** Bécs-ből táviratozzák: *Üxküll-Ghyllensand* gróf lovassági tábornok legközelebb megválik budapesti hadtestparancsnoki állásától és csupán csapatfőfelügyelői állását fogja megtartani. Utóda *Attems* gróf al-

tábornagy, a budapesti lovasdandár volt parancsnoka lesz.

— **Fizetésemelések.** Ma foglalkozott a törvényhatóság a városi adó és segédtsztek, valamint a detektívek fizetésemelési kérelmével. A közgyűlés mind a két kérelmet teljesítette, a négy detektív fizetését fejenként 170 koronával, az adó- és segédtsztek lakbérét pedig 120 koronával emelve fel. Itt említjük meg, hogy *Bund* Henrik főszámvevőnek, tekintettel hosszú szolgálatára és buzgó működésére, 3960 korona évi nyugdíjat szavazott meg a törvényhatóság.

— **Zubovits Fedor Wekerlénél.** Budapest-ről jelentik: *Zubovits* Fedor ma huszárcapitányi díszben megjelent a képviselőház folyosóján és mintegy félórát beszélgetett *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel, akit azért keresett fel, hogy a löverseny ellen indított mozgalmában támogatását kérje. *Wekerle* megígérte, hogy szívesen közre fog működni abban, hogy a löverseny intézménye visszatértesse eredeti hivatásához: a hazai lövésztés fejlesztéséhez. A népszerű huszárcapitányt azán körülsereglették a képviselők, akik csodálkozva nézték tömörkedő rendjeleit. *Zubovits* önérvényesen magyarázta:

— Pedig csak azokat a rendjeleket vettem föl, amiket a csaták tűzében kaptam!

— **A müncheni „merénylet” után.** Berlin-ből jelentik a Magyar Távirati Irodának: A müncheni állítólagos merényletet illetőleg konstatálták, hogy a tornászok által felállított emelvény dűlt össze akkor, amikor a császár kocsija a Mária-térre befordult. Egy 17 éves diáknak fejére esett egy deszka, miáltal megsérült.

— **Házasságok.** *Krenner* Géza dr. ügyvéd, *Krenner* Vilmos nyugalmazott máv. üzletvezető-helyettes fia, az aradi úri társaság rokonszenves fiatal tagja, ma délután kötött házasságot az anyakönyvi hivatalban bájos menyasszonyával, *Kovács* Mariska kisasszonnyal, *Kovács* Jakab Acsev. felügyelő szeretetreméltó leányával. A házasságkötésnél *Krenner* Miklós dr. aradi áll. főreáliskolai tanár és *Kovács* Mihály budapesti-banktisztviselő voltak a tanúk. Holnap reggel 7 órakor a minoriták templomában lesz az egyházi esküvő, mely után a fiatal pár nászutra indul.

Herczeg Jenő, a kolozsvári *Ujság* felelős szerkesztője, tegnap tartotta esküvőjét *Széké* Sári kisasszonnyal, a kolozsvári Nemzeti Színház művésznőjével.

— **Utca keresztelés.** Aradváros mai közgyűlése elfogadta a tanácsnak azt a javaslatát, amely szerint a Halász-utcát *Thököly Imre*-utcának, az Alsómolnár-utcát *Bercsényi Miklós* utcának és az Ujterem-utcát *Miklós Kelemen* utcának nevezik el. A közgyűlés egyben elhatározta, hogy a mostani Tököly-utca más elnevezést kapjon.

— **Tisza István a Nemzeti Társaskörben.** *Tisza* István gróf tegnap egy bizalmasa előtt kijelentette, hogy a *Nemzeti Társaskör*-be való belépése még nem jelenti azt, hogy az aktív politikai szereplés terére lép. *Tisza* István gróf ugyanis, saját szavai szerint, még nem látja elérkezettnek az időt a politikai szereplésre. A helyzet szerinte annyira vigasztalan, hogy csak ártana újabb bonyodalmak előidézése.

— **A porvasztos Szendrey.** Az aradi járásbírósa ma folytatta H. *Fekete* Aranka színésznőnek *Szendrey* Mihály igazgató ellen indított pörében a tárgyalást. A felperes ma letette az esküt múltkori vallomására, mire *Éles* Simon

albíró kihirdette az ítéletet, amely *Szendrey* Mihályt kötelezi, hogy *Fekete* Arának az október és november hónapokra járó 280 koronát és virágvasárnapjára havonként előre a szerződés szerinti 140 koronát fizesse meg.

— **Halálozás.** *Ozv. dr. Todorovits* Ignác szül. *Dengel* Jozefin urasszony, kinek néhai férje Vinga város polgármestere volt, tegnap este 82 éves korában Aradon meghalt. Temetése holnap délután 2 órakor lesz az Árpád-tér 4. sz. házból s az ujaradi temetőben levő családi sírbeltben helyezik örök nyugalomra.

— **Elveszett foxterrier.** Az *Andrássy-tér* 22. sz. házból ma reggel elveszett egy *Rolly* névre hallgató fekete foxterrier kutyája, amelynek egyik szemén fekete karika és a bátán is fekete folt van. A megtaláló jutalomban részesül *Pclónyi* Jenő dr.-nál, *Andrássy-tér* 22. sz. alatt.

— **Híres és kitűnő gyártmányú zseborák** kaphatók acél-, ezüst- és aranyból a *Grallert* cégél (*Andrássy-tér* 22.). Ugyanitt nagy választékban kaphatók ékszerek, briliánsok, ezüst evőkészletek 6—12 személyre. Külön helyiségben chinaezüst raktár. Világhírű gyártmány. 2435

— **A szerencse otthona.** A sokat áhitozott, mindenki által ostromolt szerencse ezernyi szeszélye kiszámíthatatlan. Hiába üldözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor ömagától, szinte következetesen kegyelbe fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a *Gaedicke* A. budapesti bankház eredményeit nézzük, úgy a most lefolyt érejtékben mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valószínűleg állandó otthona a szerencsének. Ugyis minden napra esik egy főnyeremény a *Gaedicke* bankházban, melynek ügyfelei a mult osztálysorsjátékban többek között a 400 000, 60 000, háromszor a 30 000 és 20 000, a mostaniban pedig a 90 000, 50 000, 25 000 és négyszer a 15 000 koronás főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény, meg a *Gaedicke* bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas forgalmat, melynek e közmondásos szerencsés bankház örvend.

— **Kiváló finom ékszerek** elsőrendű szabályozott valódi Genfi arany, ezüst és acél zseborák ezüst tárgyak és étesszközök — I. rendű nehéz ezüstölt *China* ezüst tárgyak és étesszközök — Arad legelső és legrégebbi ékszer javítás és készítői szakszerű műhelye. *Weinberger* Ferenc *Andrássy-tér*, *Fischer* *Eliz* palota. Telefon 489. 2479

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz* nál. 112

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 14

Amerika 1¼ magasabb. Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 35,000 métermázsa 10 fillérrel magasabb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Áprillisi buza 1907-re	7.51—7.52
Rózs 1907. áprillisa	6.71—6.72
Zab 1907. áprillisa	7.36—7.37
Uj tengeri 1907-re	5.18—5.19

Zárul 5 órakor:

Áprillisi buza 1907-re	7.49—7.50
Rózs 1907. áprillisa	6.69—6.70
Zab 1907. áprillisa	7.36—7.37
Uj tengeri 1907-re	5.17—5.18

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blanca.

Irtá: *Dr. Heppes Béla.* [21]

(Folytatás.)

Este hét órakor az egész társaság nyugalomra tért. A *Grands Mules* menedékházban 8 kis lyuk áll a turisták rendelkezésére, amelyből egy párat a vezetők foglalnak e.

En a skottal aludtam egy szobában, aki a nagy fáradtságtól ruhástul dőlt az ágyra.

Este hét órakor a barometer — 4 fokon állott. Ennek dacára minden szobában nyitott ablakok mellett aludtunk. Bámulatós phisikai jelenség, hogy ilyen magasságban a hideg sokkal kevésbé érezhető, mint az alsó régiókban. A *Grands Mules* menedékház 3050 méter magasban van, tehát a légnyomás már lényegesen kisebb, mint közvetlenül a tenger színe felett. Hogy a hideg magasságban levő pontokon nem

érezhető, a légnyomás csekélységére vezethető vissza.

Innen van, hogy a sas képes 7 kilométer magasságban repülni és tartózkodni, pedig ezen régióban a hőmérsék nyáron gyakran — 24 fokra is leszáll.

A tudomány által pontosan kiszámított dolog, hogy a hőmérsék minden 200 méteres magasságnál egy fokkal alább száll. Ha tehát a chamonixi völgyben, amely 1050 méter magasságban van a tenger színe felett + 15 fok meleg van, akkor a Grands Muletsnál + 5 fok meleg és a Mont Blanc csúcán — 4 fok hideg van. Chamonixban este a hőmérsék nyáron + 6 fokra száll le és így este 7 óra tájban a Grands Muletsen — 4 fok és a Mont-Blanc csúcán — 13 fok hideg van.

Hegymászókra nézve igen fontos a magas hegységek csúcán levő hőmérsékletnek az előre való tudása. Nemcsak a miként öltözködés szempontjából, hanem különösen azonszempontból, hogy a meleg időkre rendszerint hatalmas havazások következnek.

Ha Chamonixban a hőmérő + 20 + 25 fokra felszáll, úgy nincs vezető, aki három napnál továbbtartó gletscherturára vállalkozzék.

Légsulymérővel és barométerrel minden mendékházban találkozik az ember és határozottan állítom, hogy a chamonixi vezetők e két dolognak segítségével egy hétre előre megtudják állapítani, hogy a Mont-Blanc hegységben milyen időjárás lesz, illetve, hogy egy héten belül lesz-e havazás. A hóvihár a magas csúcsok vezetőinek a ködön kívül a legnagyobb eilensége.

A vezetők a legnagyobb szerencsétlenségnek a tarós ködöt tartják. Ilyenkor a kiránduló társaság egy helyen kénytelen sokszor napokig vesztegetni, mert a vezető semmi pénzért sem visz tovább. Azt állítják, hogy oly vezetők, kik a Mont-Blancot már 50-60 szor megjárják ködben, oly vidékre tévedtek, melyek nagyon messze esnek az utvonsítól. Az eltévedés pedig a gletscherekben a legnagyobb szerencsétlenségeknek okozója lehet.

A hóvihart a riánázók miatt tartják veszedelmesnek és még azért is, mert egy óra alatt a hegyekből lehordott óriási hómenyiség az egész társaságot ember magasságig képes betakarni. A Grands Mulets terraszán való beszélgetés közben adta elő az egyik vezető, hogy 1878. évi június havában két kiránduló társaság igyekezett a Mont Blanc csúcát elérni. Mind két társaság 2-2 angol turistából állott, egy-egy vezetővel és egy-egy máhshordóval. A jónclók után érte őket a hóvihár a Grands Muletsnél 600 lépésnyire. Még ezt a 600 lépést sem voltak képesek megtenni. Oly iszonyu hó pmatokat zúdított rájuk a rettenetes orkán. Az egész társaságot negyednapra a hóból megfagyva, holtan ásták ki.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

November 14

Fehér Kereszt szálloda. Róder R. banyaigazgató Budapest. — Gyórfi József dr. orvos Budapest. — Kormos Ede dr. orvos Budapest. — Huba Lajos gyógyszerész és neje. Jászberény. — Szacsvay Béla gróf birtokos neje Kavna. — Kallós Imre birtokos Debrecen — Almási Kálmán és neje Hódmezővásárhely. — Weisz József kereskedő Pankota. — Kaimár Andor kereskedő Temesvár. — Hajdu Manó gazdálkodó Temesvár — Herczog József gazdálkodó Temesvár. — Mánási József vállalkozó Szeged. — Reich Adolf vállalkozó Szeged. — Sörös Károly kereskedő Szeged. — Salgó Mór kereskedő Kecskemét. — Havasi Imre magánzó és családja Csanádpalota. — Havasi Árpád gazdálkodó és neje. — Sebesi Mór kereskedő Vajdahunyad. — Márton Salamon kereskedő Módos. — Keskeny Mihály vállalkozó Versec. — Asztalos János gazdálkodó Szolnok. — Sáfrány Sándor és neje. — Lukács Jenő utazó Budapest. — Kiss László utazó

Budapest. — Békés Adolf utazó Budapest. — Vámos Lajos utazó Budapest — Kelemen István utazó Budapest. — Sosthal N. utazó Budapest. — Garagos S János utazó Budapest — Blau D. utazó Budapest. — Eggelhof Béla utazó Budapest. — Viinterstein Jakab utazó Budapest. — Sugar Gyula utazó Budapest. — Bitizein utazó Budapest. — Könyves Manó utazó Budapest — Eckstein Károly utazó Budapest. — Hegedüs József utazó Budapest. — Molnár Sándor utazó Budapest. — Schönwald Mór utazó Budapest — Kohn Lajos utazó Budapest. — Bock Béla utazó Budapest. — Rosenberg László utazó Bécs. — Weiser Gyula utazó Bécs — Sauer Imre utazó Bécs. — Sikos Ferdinánd utazó Bécs — Kurucz Sándor utazó Bécs — Nagy Antal utazó Bécs. — Sebesi Adolf utazó Bécs. — Sarló Árpád utazó Bécs. — Glosser Lipót utazó Miskolc. — Graner Miklós utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Zakariás József honvédezredorvos Nagybecskerek. — Holländer Samu birtokos Csermő — Hakkei Mór birtokos Csorna. — Székely Zoltán gyógyszerész és neje Barzova — Vajda József kereskedő Debrecen — Goró Ferenc kir. alerdőfelügyelő Déva — Kovács Sándor kereskedő Mokrin — Andrassy Béla fakereskedő Nygyabél. — Feuer Károly kereskedő Budapest. — Gergely Ferenc kereskedő Budapest. — Jokovits Ferenc kereskedő Tótkomlós. — Bajko Barnabás fakereskedő Kavna — Munk Rezső gyáros Karánsebes — Vincze László könyvelő Karcag. — L. Marjay Lajos vasúti felügyelő Budapest. — Reiser Imre kereskedő Gyula. — Weisz Gábor vendéglős Tisolya. Dicker József mérnök L. Havre. — Schlesinger Sándor főmérnök Budapest. — Förstel Ottó főmérnök Berlin. — Nagy Izó főmérnök Budapest — Feinkuchen B. birtokos Butyfa. — Feichtmann József utazó Budapest. — Fuchs Béla felügyelő Budapest. — Foritain Emil felügyelő Pozsony. — Preger Bertalan utazó Budapest. — Garduschek Nándor utazó Budapest. — Roth Arnold utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Klein Béla utazó Budapest. — Kemper Miklós utazó Budapest — Láni Albert utazó Bécs — Racz Kelemen postamester Borosjenő. Benedek Armin utazó Budapest. — Horváth József utazó Budapest. — Kostina György elkész Józshely. — Löwinger Miksa Gurba. — Kurta Demeter jegyző Proszest. — Kohn Jakab utazó Budapest. — Rokszin N. gyógyszerész Pécska — Revesz György kereskedő Budapest. — Roth Mór kereskedő Zimbró. — Kacinka Aurél jegyző Fibus. — Jung Péter. jegyző Tauc. — Argyelánu Janos jegyző Szintye. — Oasz Lajos jegyző Agya — Nagy Antal intéző Borosjenő. — Axendi N. intéző Acélháza.

Se fáradság, se kiadás

nincs kimélve a Scott-féle Emulsio előállításához szükséges nyers anyagok vásárlásánál, csak azért, hogy valóban a legjobb és legjobb minőségű csukamajolaj, valamint alfoszforosavas méz és nátron biztonságosság részünkre Ezen kizárólag elsőosztályú anyagok műszaki gyakorlatosságát és szinte kiméretlen tisztaságát magában foglaló sajátságos Scott-féle eljárás által dolgoztatnak fel és a készítmény nemcsak jó ízű és feltétlenül könnyen emészthető, hanem rendkívül hatásos és sokszor hatásosabb, mint a közönséges csukamajolaj. A gyöngöseség összes eseteiben, legyen az akár testi, akár betegség következménye, akár felnőtt betegről, akár gyermekről van szó, a Scott-féle Emulsio mindenesetre felülmúlhatatlan erősítő szer.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátnagy csukabalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza” Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban. 3911

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Csütörtökön, 1906. évi november hó 15 én

Rosenkranz és Gúldenstern.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Klapp Mihály. Fordította: Csiky Gergely.

S Z E M É L Y E K:

Liebenstein	Hunyadi J.	Düring	Szathmári A.
Ernö gróf, fia	Beregi S.	Vilma	Harmath J.
Rosenkranz	Szendrei M.	Schmellich	Delli Lajos.
Kienborn	Bácsné.	Santleben	Várnai Jenő.
Clarissa	Körössy Jucl.	Ernö, fia	Kulesár L.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

A följórtak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó férj, illetve édesapa, fia, testvér, sógor és rokon

Kemény Ferenc

fodrászmesternek,

f. é. november hó 13-án az éjjeli órákban, életének 47 ik és boldog házasságuk 17-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobbélre szenderültét.

A boldogult földi maradványai november hó 15 én, délután 3 órakor fognak Schwaidel József utca 1*) számú házban a római katolikus szertartás szerint be-szenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért november hó 19-én, délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-tyák szentegyházában az egék Urának bemutatni

Aldás emlékére!

Arad, 1906. november hó 14-én.

Özv. Kemény Ferenoné	Kemény Feri.
szül. Laurenc Gaudel,	Kemény Irén.
neje.	Kemény Aranka.
Özv. Kirschenhaute Er-	Kemény Karcsi.
zsébet.	Kemény Magda.
édesanyja.	gyermekel.

Limbeck János és fia

sisé nagy. kir. szab. erckoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Ö.v. Joanovits Urosné szüi. Dietzgen Etelka, a maga, úgy a nagyszámu rokonok nevében is fájdalomtól szívvel tudatja a forrón szeretett unokatestvér, nagynéne és rokon

Özv. dr. Todorovits Ignácné szüi. Dengel Josefín urasszonynak,

folyó évi november hó 13-án, este 8 órakor, életének 82 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobbélre szenderültét.

A boldogult földi maradványai november 15 én, délután 2 órakor fognak Arpad-ter 4 számú házban a római katolikus szertartás szerint be-szenteltetni és az ujaradi temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért november hó 19 én, délelőtt 9 órakor fog az aradi főt. Minorita-tyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Arad, 1906. november 14-én.

Azt emlékeze édes anygala virasszon álmái felett! 2839

<p>Üzlet-megnyitás.</p> <p>Legszolidabb kiszolgálás.</p>	<p>***</p> <p>Angol uri szabászáti mőhelyőnk</p> <p>Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Elő Takarékpénztár épületben)</p> <p>Magyar és angol szövetek, s e szakbéli divat-ujdonságok nagy választékban.</p> <p>***</p>	<p>***</p> <p>ENGEL és SCHEER</p> <p>uri szabók.</p> <p>***</p>
--	---	--

JÓKAI MÓR
ÖSSZES MUNKÁI
100 kötet
Nemzeti kiadás.

MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA

KÉPES NAGY VILÁGTÖRTÉNET
GRÁTZ: ZSIDÓK TÖRTÉNETE

és más új nagyobb és kisebb munkák

antiquaricán kaphatók.

Teljes könyvtárakat egyletek részére előnyös feltétellel szállítunk.

2571

Ingusz I. és fia

könyvkereskedése Aradon.

Meghívó.

Kovaszincz hegyközség

részéről a szabályrendelet 5. §-a értelmében Kovaszincz község székházánál tartandó

rendes évi közgyűlést

november hó 22-ikén délelőtt

1/2 9 órára egybehívjuk.

Tárgy.

1. A jövő évi költségvetés megállapítása s helybenhagyása iránti határozat.
2. Indítványok.

Kovaszincz, 1906. évi november hó 14. én.

Kovaszincz hegyközség elöljárósága.

2834

Huzás
már f. évi november hó 22. és 23-án.

Tessék

a következő szerencseszámok közül választani:

13243	34628	65101	
4270	91752	13238	91766
53970	12680	65114	

2803

Ezen

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Ára:

Egy nyolcad	Kor.	1.50
Egy negyed	Kor.	3.—
Egy fél	Kor.	6.—
Egy egész	Kor.	12.—

Aradi Ipar- és Népbank
pénzváltó üzlete Aradon, Fehér Kereszt épület.

Megyei és városi telefon sz. 100.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá a következő alélárusítóknál:

Özv. Hammerschlag Lipótné (dohánytözsde, Andrassy-tér.)
Bászler Anna ..... (dohánytözsde Weitzer János u.)
Husserl M. .... (dohánytözsde, Atzél Péter-n.)

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, osztaál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

2715

Valódi

2497

Perzsa Szőnyegek

raktára

Arad, Deák Ferencz-utcza 2. sz.

(Sebessy-féle ház)

Schwartz Zsigmondnál

létezik.

Árak 15 forinttól kezdve.

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyászai is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrovidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáradja.

Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajzeszt“ és ezekre megalismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásánál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajzeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedüli készítőknél: Koráti és Wachsmann öngyártó és cosmetical laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész, Vojtek és Weisz droguerista és Hegedűs Gyula pipere és divatárú kereskedő uraknál.

1800

Kneffel Károly és Fia

Vaskereskedés — Szénosztálya

Arad, Andrassy-tér 14. sz. Telefon 139. sz.

Ajánlunk kitűnő minőségű, magas hőfoku, szagtalan és rendkívül tüztartó

Porosz köszenet

takarék-tűzhely részére.

Porosz köszén tüzelés jelentékenyen

olcsóbb mint a tűzifa,

Allandóan nagy készlet

Zsilvölgyi Salon fűtő köszén,

Porosz légszesz pirszen Porosz dió pirszen

elősmert legjobb minőségekben.

Minden iparvállalat részére

2526

Kovács köszén

magyar és ostrai bányákból.

Száraz, darabos, jól égetett

Bük-faszén

háztartások részére vasaláshoz.

Hazaszállítás saját kocsijainkkal, díjtalan, de félnap időt kérünk.

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban

öltöny
35% megtakarítással

szöveteket

árusítunk.

2813

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. —

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Téli menetrend.

Érvényes 1906. évi október hó 1-től.

Arad-Budapest.						
Állomások	Szv. I-III.		Gyv. I-II.		Tvsz. I-III.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Arad	5:09	8:18	11:25	4:16	4:51	9:38
Sofronya	5:23	11:41		5:08	9:54	
Kurtics	5:37	8:36	11:55	4:36	5:25	10:12
Lökösháza	5:51		12:10		5:44	10:26
Bánhídi major	6:05		12:16		5:51	10:33
Országút	6:02				5:56	
Kétegyháza	6:10	9:00	12:28	4:59	6:05	10:40
Kigyós	6:11	9:01	12:34	5:00	6:25	10:54
Békés-Csaba	6:24		12:47		6:11	11:07
Békés-Földvár	6:35	9:19	12:59	5:17	6:34	11:19
Mezőberény	6:43	9:23	1:29	5:20	7:11	11:33
Gyoma	6:56		1:42	5:31	8:02	11:55
Mezőtúr	6:57		1:44	5:32	8:15	11:58
Pusztapó	7:07	9:42	1:54		8:25	12:11
Pusztapó-Tenyő	7:31	10:02	2:18	5:59	8:47	12:46
Szajol	7:36	10:07	2:25	6:04	8:52	12:51
Ujszász	8:02	10:29	2:53	6:31	9:25	1:17
Békés-Földvár	8:03	10:30	3:05	6:25	9:35	1:27
Kétegyháza	8:27		3:28		9:56	1:51
Kigyós	8:39	10:52	3:42		10:12	2:05
Szajol	8:52	11:00	3:56	6:35	10:31	2:18
Mezőberény	9:10	11:12	4:13	7:07	10:45	2:32
Békés-Földvár	9:17	11:19	4:24	7:33	12:01	3:06
Gyoma	9:44	11:35	4:46	7:45	12:33	3:27
Ujszász	9:49	11:36	4:49	7:53	12:38	3:32
Tápió-Györgye	10:08		5:05	1:13	3:41	3:41
Tápió-Szele	10:19		5:17	8:12	1:45	3:53
Nagy-Káta	10:47		5:43	8:27	2:33	4:21
Tápió-Szele	11:04		5:59	8:41	2:45	4:33
Súly-Sáp	11:17		6:11	8:43	3:13	4:53
Mende	11:31		6:24		3:28	5:08
Gyömrő	11:39		6:32		3:36	5:16
Maglód	11:46		6:41		4:08	5:19
Rákos	12:11		7:05	9:23	4:32	5:52
Köbánya fel. p. u.	12:17		7:11		4:56	6:08
Budapest k. p. u.	12:25	1:10	7:21	9:35	5:04	6:10

Budapest-Arad.						
Állomások	Szv. I-III.		Gyv. I-II.		Tvsz. I-III.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Budapest kpu.						
Köbánya felső p. u.						
Rákos	7:25	8:00				
Maglód	7:37	8:17				
Gyömrő		8:44				
Mende		8:52				
Súly-Sáp		9:00				
Tápió-Szele		9:11				
Nagy-Káta		9:21				
Tápió-Szele		9:41	9:04			
Tápió-Györgye		9:58				
Ujszász	8:59	10:09				
Szolnok	8:59	10:24				
Szajol	9:16	10:50				
Pusztapó	9:23	11:09				
Pusztapó-Tenyő	9:36	11:27				
Mezőtúr	10:04	12:05				
Gyoma	10:05	12:10				
Mezőberény	10:28	12:33				
Békés-Földvár	10:34	12:40				
Békés-Csaba	10:53	1:04				
Kigyós	6:20	1:13				
Kétegyháza	6:23	1:15				
Országút	6:42	1:28				
Bánhídi major	7:09	1:28				
Lökösháza	7:24	1:28				
Kurtics	7:43	1:30				
Sofronya	7:47	1:30				
Arad	7:58	1:34				

Arad-Tövis.						
Állomások	Tvsz.		Gyv.		Szv.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Arad	10:15	12:22	2:30	4:02	7:04	5:51
Glogovác	10:33		2:44	4:13		6:09
Mondorlak	10:43		2:53			6:18
Györök-Ménés	11:10		3:13	4:35		6:41
O-Paulis	11:19		3:20			6:52
Paulis	11:31		3:33	4:46		7:03
Baraczk	11:38		3:39	4:51		7:13
M-Radna (é.)	11:50	12:58	3:49	4:59	7:40	7:23
Milova-Odvos				5:09	7:42	
Konop				5:24		
Berzova				5:40		
Soborsin				6:03	8:09	
Zám				6:55	8:42	
Milova-Odv				7:25	9:31	
M-Radna (i.)				8:07	9:24	
Déva				8:17	9:34	
Piski (é.)				8:37	10:11	
Szászváros				8:14	10:11	
Alvincz (é.)				8:32	10:11	
Györök-Ménés				4:01	10:33	
Mondorlak				4:16	11:33	
Glogovác				4:27	11:13	
Arad				7:00	11:14	
Tövis				7:36	11:35	

Tövis-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Tövis						
Gy-fehérv. (é.)						
Alvincz (é.)						
Szászváros						
Piski (é.)						
Déva						
M-illye (i.)						
Zám						
Soborsin						
Berzova						
Konop						
Milova-Odv						
M-Radna (é.)						
Baraczk						
Paulis						
O-Paulis						
Györök-Ménés						
Mondorlak						
Glogovác						
Arad						

Arad-Temesvár-Józsefváros.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Arad						
Uj-Arad						
Németh-Ságh						
Vinga						
Orczyfalva						
Merczfalva						
Szt-András						
Temesvár-Jv.						

Temesvár-Józsefváros-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Temesvár-Jv.						
Szt-András						
Merczfalva						
Orczyfalva						
Vinga						
Németh-Ságh						
Uj-Arad						
Arad						

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az új dotom áron beszerezhető.

Kiadóhivatalkönyv.

Kapható

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

4 KORONÁÉRT

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

Térkép

Aradvármegye nagy falu

A minis. vallás- és közoktatásügyi miniszter nr által jóváhagyott

Hopp Károly

műszaki irodája

Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezési és kivitele: Vizellátás- és vi-
lágítási, valamint mótortelepeknek stb.

Elsőrendű különlegességi

* gyárak képviselősege. *

2811

Ház, birtok vétel és eladás,
terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki

iroda

ZEINER IGNÁCZ

Forray-utca 2. sz.

a leggyorsabban telje-
síti az e téreni
megbízásokat.

A ki jó

zamatos, igen finom
Rumot akar készíteni,
vegyen 30 fillérért egy
üveg

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő u-
sítás szerint pár perc
alatt 1 liter finom thea
rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Minden elképzelhető

órajavítás

1 korona.

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órás mesternél Aradon, 137

Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

(Pótl. kávéház mellett.)

Kérem a czímre
ügyelni.

Telefon szám 126. Telefon szám 126
WUNDER, kárpitos műterme
Temesvár-Belváros,
Korvin Mátyás-utca 3.

Ajánlja fővárosi minta szerint b-rendezett kárpitos műter-
mét, a legújabb, legstílszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butor-
munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legerősebbtől a legerősebbig, helyben és vidéken Szám-
talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.:
Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a
legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim
révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek
a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön-
ség bizalmát meggyerem. 587

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

TÖRÖK SZERENCSEJE ÖRÖK!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt
27 millió koronánál több nyere-
ményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek, ezek között
a két legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt,

a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 5 a 100.000, 3 a 90.000, 3 a 80.000, 3 a 70.000, 4 a 60.000, több 50.000,
10.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000,
2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ezenélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátéká-
ban vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 19. **125.000** sorsjegyre **62.500** pénznyeremény jut
magyar osztálysorsjátékban és összesen

16 millió 457.000 korona hatalmas összeget
sorsolnak ki.

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona;

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 2 a 90.000, 2 a 80.000, 2
a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 3 a 40.000, 3 a 30.000, 6 a 25.000, 9 a 20.000, 18 a 15.000, 44 a 10.000
korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ " " " " 3.— " " 6.—; $\frac{1}{1}$ " " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. — Hivatalos tervezet díjtala-
lanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

1. évi november hó 22-ig,

miután a huzás már f. é. november hó 22-én megkezdődik,
hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfognak.

TÖRÖK A. és T. SA

Sürgönycím:
Török, Budapest.

BANKHÁZ R.-T. BUDAPESTEN.

Sürgönycím:
Török, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruhánk osztálysorsjáték-üzletel:

Központ: Szervita-tér 3/a.

I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Teréz-körut 46/a.

III. fiók: Múzeum-körut 11/a.

2748

Egy jó karban levő 2-lóerős
gázmotor
jutányos áron eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szabó Vincze
„Kispipa” sörcsarnok és étterme
Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az ide-
genek legkedveltebb találkozó
helye.

A „Pilseni” Részvénysörfőzde
sörének kizárólagos kimerése.
Jó magyar konyha.

Valódi Hegyaljai Magyarországi borok.
Étkezések jutányos árak mellett

647—1906. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi árvaház részére
1907. évben szükséges fehérne-
műek és felsőruhák szállításának
elvállatása iránt folyó évi novem-
ber hó 26-án d. e. 10 órakor ár-
lejtsést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint.
Bánatpénzül leendő a kikiáltá-
stól 10% a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban

Az árlejtséssel részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtsési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtsést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi november hó
12-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel s. k.
aljegyző.

642—1906. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi árvaház részére
1907. évben szükséges és tej szállí-
tása iránt folyó évi november hó
20-án d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

Kikiáltási-ár: Litsronként 20 fill.
Bánatpénzül leendő 50 ko-
rona készpénzben vagy elfogadható
értékpapirokban.

Az árlejtséssel részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árlejtsési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtsést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi november hó
12-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Aradi első gőztégla, cserép, és agyagárugyár részvénytársaság.

Meghívás.

Az Aradi Első Gőztégla, Cserép és Agyagárugyár Részvénytársaság
t. részvényaláíróit van szerencsénk értesíteni, hogy az

alakuló közgyűlés

1906. évi november hó 17-én délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor fog
Aradon a kereskedelmi és iparkamara díléstermében megtartani, melyre
a t. részvényeseket meghívjuk.

Megjegyezzük, hogy az alakuló közgyűlésen mindazok a t. rész-
vényesek vehetnek részt szavazataikkal, kik a 80% befizetését iga-
zoló ideiglenes részvényutalványt legkésőbb folyó évi november hó
16-ának déli 12 órájáig az Aradmegyei Takarékpénztár pénztáránál le-
tették helyezni, miért is felkérjük mindazokat a t. részvényaláírókat,
kik még hátralékban vannak a 80% befizetésével, hogy a hátralékot
folyó hó 16-ának déli 12 órájáig befizetni szíveskedjenek.

Napirend:

1. Az alakuló közgyűlés vezetésére elnök, jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő megválasztása.
2. Az alapítók jelentései az alap tőke jegyzőkönyvéről, az alaptőke 80% ának befizetéséről, ennek elhelyezéséről, illetve az alapítóknek kellő aláírás és befizetés által történt biztosításáról.
3. Az alapszabályok megállapítása és Wagner József-fel a beté-
telés vonatkozó tervezet szerinti megállapodás feletti határozathozatal.
4. A részvénytársaság megalakulása és cégbejegyeztetése feletti határozathozatal.
5. Az igazgatóság tagjainak bejelentése az első 3 év tartamára.
6. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása egy év tartamára.
7. Az igazgatóság felhatalmazása a részvényekre történendő to-
vábbi befizetések idejének és helyének elhatározása iránt.
8. Határozathozatal az alapítók felmentése tárgyában.

Arad, 1906. november hó 14-én.

2838

Tiszte tettel az alapítók:

Hajek Rezső. Wagner József. Dr. Mandl Vilmos.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

DIVATÁRU ÜZLETE

ARAD,

SZÍNHÁZ ÉPÜLET.

Szörme gallérok

óriási választékban érkeztek, az
árak oly jutányosak, hogy minden-
kinek saját érdekében ajánlom szük-
ségletét nálam fedezni. Leányka
gallérok 98 krajczártól feljebb.

HOFFMANN SÁNDOR

SZÍNHÁZ-ÉPÜLET.

872

Telefonszám 10.

Gurahoncozi hizott libák

lelt és tisztított állapotban Kilon-
ként 150 filléért házhoz szállítva
megrendelhető 2824

Engel Gyulánál,
Miksa-utca, telefon 521.

Megrendelést gyűjtik díjaztatnak.

Figyelem!

Nem robbanó és szagtalan villany-
fényű

Császár-olajat, király-olajat és szalon-petroleumot

bérmertve házhoz szállítok 5 és 10
kiloos zárt kőcsön kanokban.

Császár-olaj kilója 68 fillér.
Király-olaj „ 52 „
Szalon-petroleum „ 44 „

Ki a lámpa robbanástól fél.

Ki nem szereti, hogy lámpája füstöl.

Ki szép villanyfényű és szagtalan vi-
lágítást akar.

Ki pontos kiszámítást és igaz mérté-
ket akar.

Így rendeljen egy levelező-lapon

Németh J.

festék, császár-olaj és szalon-petre-
leum egyedüli nagyraktaránál,
ahol a híres tűzvesztély, megható,
nemesen tartalmát

képrama arany bronz festéket

lehet kapni.

Használható fára, vasra, gipsz-figurára
1 doboz ára 50 fillér, továbbá szállítok
székfűrészt padlófűrészt és
padló-viaszot

NEMETH J.

Arad, Árpád-tér 5. szám.

25951—1906.

Hirdetmény.

Az 1875. évi XLVII. t.-cz. 13.
§ a értelmében II. oszt. kereseti
adóköteles tőkekamatozókra az
aradi királyi pénzügyigazgatóság
52114—906. számú rendeletével
pótlólag megállapított II. oszt. ke-
reseti adóra vonatkozó kivételt
lajstromot azzal tesszük folyó évi
november hó 12-én kezdődő 8 napi
közszemlére az adóügyi osztály I.
számú helyiségébe, miszerint azt,
ezen idő alatt bárki betekinthe-
tén, a sérelmesnek vélt kivétel
ellen azok, kik e czímen már az
előző évben is adóztak; a közszem-
lére tételt követő 15 nap alatt,
azok pedig, kik e czímen először
vannak megadóva, az adónemnek
könyvecskéjökbe történt előírásról
számított 15 nap alatt a közigaz-
gatási bizottságnak címzett, a pol-
gármesteri hivatalban benyújtandó
felbozósítással élhessenek.

Egyben felhívjuk a város adó-
községét, hogy a kivétel adó-
kat adókönyvecskéjébe 10 koronáig
terjedhető büntetés terhe alatt ha-
ladékalanul előírassa.

Arad, 1906. évi november hó 9-én.

A városi tanács.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

Ismeretség híján

házasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,

kulcsárnóra, gazdasszonyra, szakácsnóra, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetés

rovatát használja.

Ház eladó

Szabadság-tér 4. sz. alatt jutányos áron. — Közvetítők 1% jutalékot kapnak. — Cím a kiadóhivatalban. 2837

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb áron. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad 285.

Garçon lakás

szépen butorozott külön bejárattal levő szoba kisd. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2828

4000 hold prima

szántó föld parcelláztatik Torontálban. Venni szándékozók jelentkezzenek Asbóch Gyulánál, Arad, Anlich Lajos utca 6. 2817

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű köcsöntára, Aradon. 2685

Ha köszvényben, reumában, ischiasban szenved, vegyen egy üveg

Dr. Fleisch-fele

köszvény-szeszt,

mely csúsz, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. FLESCH E. M.

„Magyar korona“ gyógyszerárában

Győr, Baross-ut 24. szám.

Mástél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi“ üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésénél már bérmentve utánvétellel küldjük. 2486

NÄGELE ANTAL

gyógyszertára a Szt.-Háromsághoz
Temesvár, Gyárváros fő-u. 44.

„HELEN“

arc- és kézcreme szeplők, máj-
foltok és mindennemű bőrtisz-
tatlanságok ellen. Este lefek-
vés előtt használendő.

Tégye 1 kor. Próbategy 60 f.

„HELEN“

mosdó víz üvegje 1 korona.

„HELEN“

pouder dobozza 1 korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

25583—1906

Hirdetmény.

A budafoki m. kir. pinczemes-
teri tanfolyam igazgatóságának meg-
keresésére ezennel közhírrá tesszük
hogy a budafoki m. kir. pincze-
mesteri tanfolyamnál folyó évi no-
vember hó 19-től december hó 1-ig
kisbirtokosok és vinczellérek
részére, december hó 1-től deczem-
ber 15-ig pedig nagyobb szőlőbir-
tokosok és gazdatisztek számára
borkezelési tanfolyamok tartanak.Minden további felvilágosítással
az igazgatóság szívesen szolgál.

Arad 1906 évi november 13.

A városi tanács

Cipész üzlet megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt
közönség nagybecsű tudomá-
sára juttatni, miszerint

Aradon, Deák Ferencz-utca 2. sz.

alatt cipész üzletet nyitottam.

Amidőn ezt a mélyen t. közön-
ség b. tudomására hozom, egyben
bátor vagyok b. figyelmébe aján-
lani, hogy e téren mint önálló 18
évet eltöltöttem, mely körülmény
felbátorít arra, hogy magamat
mint olyan szakképzett cipészt
ajánlhassam, ki képes a legérze-
kenyebb lábra jól álló, kényelmes
cipőt készíteni.

Szíves pártfogásukat kérve

maradtam kiváló tisztelettel

WEISZ SÁMUEL

cipész mester. 2581

Vérszegénység és sápkórban

szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt érik el. Bevásárlásnál csak
a valódi Rozsnyay főlét fogadjuk el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

Finom

Jamaicai Rum

a legelső angol országtól hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban

3841

Arad, Szabadság-tér.

KLOHS ADOLF

üveg, porcellán, lámpaáru és
képkeretezési nagyvállalat.

ARADON, Szabadság-tér 21. szám,

Ajánlja

ujonnan felszerelt raktárát

a legelső hazai gyárakból beszerzett árukból.

Izzótettek a legjobb minőségben, olcsó áron. Házi szükségleti kellékek, mint konyhaberende-
zések a legfinomabbtól a legegyszerűbb kivitelig. Alkalmi ajándéktárgyak modern
kivitelben. Képkeret minták nagy választékban. Keretezések a legrövidebb idő alatt történ-
nek. Vendéglői és kávéházi üveg, porcellán és alpacca berendezések. 2625

Pontos kiszolgálás.

Vidékre a leg gondosabb csomagolásban napontai szétküldés. Üzletemben csakis jó árut tartok. Főelvem jót olcsón.